

Projekt Erasmus+ Strategické partnerstvá vo vzdelávaní dospelých

Eko-manažment: vedomosti včerajška, zručnosti zajtrajška

O2 Modelovanie vzdelávania/činností

Vzdelávacie techniky medzigeneračného prenosu
starých poznatkov a produktívnych zručností

2017-1-FR01-KA204-037222

www.ecomanagement.eu

www.facebook.com/ecomanagement.eu

Tento projekt bol financovaný s podporou Európskej Komisie.
Táto publikácia reprezentuje výlučne názor autora a Komisia nezodpovedá za
akékoľvek použitie informácií obsiahnutých v tejto publikácii

Partneri projektu

Alpes de Lumière - Francúzsko

Zámerom združenia je zvýšenie povedomia miestnych občanov o kultúrnom bohatstve krajiny, pričom podnecuje tvorbu sociálnych, kultúrnych a osobných vzťahov medzi ľuďmi, čo umožní opätovnú valorizáciu a dynamiku v regióne.

E-mail: contact@adl-asso.org

Internetová stránka: www.alpes-de-lumiere.org

EuroKoncept 21 - Slovensko

Cieľom združenia je poskytovanie pomoci pri profesijnej integrácii znevýhodnených ľudí a ponúknuť činnosti miestneho rozvoja vo väzbe na ochranu a spravovanie prírodného dedičstva.

E-mail: rri@slovanet.sk

Internetová stránka: www.eurokoncept21.sk

Gatehouse Development Initiative – Spojené kráľovstvo

Dobrovoľnícka organizácia v Škótsku, ktorá realizuje projekty na zlepšenie pohody miestnych obyvateľov prostredníctvom projektov spojených so zlepšením životného prostredia a propagovania kultúrneho a prírodného dedičstva.

E-mail: gdi@gatehouse-of-fleet.co.uk

Internetová stránka: www.gatehouse-of-fleet.co.uk

Združenie obcí Celavu Prunelli – Francúzsko

Toto korzické (FR) združenie sa zapája do činností zameraných na rozvoj a udržateľnosť hospodárstva, ktoré valorizuje zdroje, kultúrne dedičstvo a zručnosti; spája miestne subjekty do siete a umožňuje prepojenie kompetencií a iniciatív.

E-mail: contact@celavu-prunelli.fr

Red2Red Consultores, S.L. - Španielsko

Španielsky súkromný podnik založený v roku 2000 s cieľom hodnotiť národné a miestne verejné politiky, prispieť k úspechu verejných inštitúcií a miestnej samosprávy v rámci skvalitňovania demokratického, sociálneho a hospodárskeho spravovania/riadenia

E-mail: red2redconsultores@red2red.net

Internetová stránka: www.red2red.net

Perifereiaki Enosi Dimon Ipirou - Grécko

Organizácia PED Epirus sídliaca na severozápade Grécka je organizáciou miestnej územnej samosprávy, neziskovou jednotkou súkromného práva s verejným charakterom. Jej cieľom je predovšetkým realizovať aktivity zamerané na kvalitu života, sociálnu kohéziu a ochranu životného prostredia a kultúry.

E-mail: ecomagement@pedepirus.gr

Internetová stránka: www.pedepirus.gr

Obsah

1. Kontext	4
2. Cieľové skupiny	5
3. Ciele.....	6
4. Metodika medzigeneračného prenosu	7
4.1. Vytvorenie miestneho výboru expertov	7
4.2. Vytvorenie skupiny mladých ľudí	8
4.3. Identifikovanie potrieb regiónu	8
4.3.1. Vytvorenie zmiešanej diskusnej skupiny	8
4.3.2. Metódy identifikácie potrieb	9
4.3.3. Identifikované potreby v regiónoch partnerov	12
4.4. Identifikovanie nositeľov poznatkov a starých zručností	20
4.5. Výber miesta vzdelávania	20
5. Hlavné pedagogické metódy medzigeneračného prenosu	21
5.1. Deň zvýšenia povedomia	21
5.2. Občiansky víkend.....	22
5.3. Stavenisko.....	24
5.4 Iné	28
6. Spôsoby intervencie nositeľov poznatkov	29
7. Mobilizovanie občanov	31
8. Metóda a nástroje valorizácie neformálnych kompetencií	33
9. Nástroje, ktoré treba použiť pri realizácii činnosti vzdelávania/ činnostiach	40

1. Kontext

Projekt «Eko-manažment: poznatky včerajška, zručnosti zajtrajška», ktorý je financovaný z programu Erasmus+, Strategické partnerstvá vo vzdelávaní dospelých, reaguje na požiadavku poskytnúť čo najväčšiemu počtu ľudí kľúče na pochopenie výziev spojených so spôsobmi územného plánovania regiónov, ako to robili predchádzajúce generácie, na zabezpečenie ich zmapovania a prenosu na mladú generáciu.

V Európe existujú občianske iniciatívy v územnom plánovaní a v medzigeneračnom prenose, ale sú izolované a neprinášajú požadovaný dopad. Tento projekt sa zameriava na formovanie občanov, aby sa stali ekomanažérmi, organizovanými kolektívnym spôsobom a stali sa partnermi miestnej samosprávy v operáciách miestneho územného plánovania, ktorých nebude možné obísť. Veď nakoniec, miestna samospráva sama osebe nebude môcť v budúcnosti znášať náklady spojené s údržbou a starostlivosťou o tento priestor, ktorý je často zanedbaný a je rizikovým faktorom. Miestne a občianske spravovanie, pod vedením miestnych poslancov, rozšírené o aktérov občianskej spoločnosti, podniky, a občanov bude faktorom sociálnej integrácie a ochrany prostredia.

Projekt podporuje synergie medzi vzdelávaním dospelých a mládežou, najmä vytváraním príležitostí na vzdelávanie a rozvoj zručností. V skutočnosti sa mobilizujú všetci občania: pričlenenie "starších", mobilizovanie (mladých) občanov, čo im umožní opätovne si osvojiť priestor, v ktorom žijú a iniciovať tak medzinárodnú solidaritu, európske občianstvo a urobiť z nich mediátorov pre všetkých občanov. Projekt kladie otázky o správaní sa ako aj o rozhodovaní sa ako občanov, ale aj o dopade tohto správania sa a rozhodovania na zvyšok sveta. Ide o iniciatívu, ktorá umožní ísť od miestneho po globálne, ktorá umožní pochopiť, ale aj konať.

Projekt «Eko-manažment: poznatky včerajška, zručnosti zajtrajška» umožní:

- podporovať medzigeneračné výmeny, zvlášť na európskej úrovni;
- oprieť sa o silné partnerstvo medzi občanmi a miestnymi orgánmi v rôznych európskych krajinách;
- používať uznávané techniky podporujúce účasť všetkých, ako sú participatívne a zdieľané pozorovania, koncepcia projektu,.....
- podporovať trvalo udržateľný rozvoj európskych území prostredníctvom (opätovného) uznania ich silných stránok (životné prostredie, hospodársky potenciál (príležitosti pre nové pracovné miesta, povolania, zručnosti pre zamestnanosť ...)
- zabezpečiť udržateľnosť činnosti prostredníctvom opätovného realizovania činnosti.

2. Cieľové skupiny

Toto opatrenie je určené pre viaceré cieľové skupiny:

- A) **miestni aktéri:** vrátane miestnych poslancov, organizácií zodpovedných za zamestnanosť, integráciu, odbornú prípravu, miestnych aktérov trvalo udržateľného rozvoja (Centrum zamestnanosti, Miestna misia, CRIJ, Škola druhej šance ...). Stretnú sa v podobe miestneho výboru expertov (4 - 6 osôb), ktorého úlohou bude určiť územie experimentov v súvislosti s už uskutočnenými alebo plánovanými iniciatívami a identifikovať "zdroj" ľudí, ktorí majú vedomosti a staré zručnosti v danom regióne.
- B) **seniori:** toto sú nositelia poznatkov, žijúci v jednotlivých regiónoch partnerstva. Oni ponúknu svoje vedomosti mladým ľuďom:
- zvýšia ich povedomie v základných technikách reštaurovania/renovácie starých stavieb (suchý kameň, drevo, vápno, hlinená omietka,...);
 - naučia ich techniky údržby prírodného priestoru: pojmy spojené so životným prostredím (voda, biodiverzita, vegetácia), technické postupy (ručné odstraňovanie drevín, sadenie, strihanie, údržba vegetácie, ...)...
- C) **mladí ľudia**, v prvom rade vo veku 18-25 rokov (ale nie výlučne), ktorí majú problémy so sociálnym alebo ekonomickým začlenením: pôjde o (opätovné) vytvorenie vzťahu identity vo väzbe na ich región, o podporu inklúzie a sociálnej kohézie, ale aj o navodenie alebo uvoľnenie motivácie, nadšenia u mladých ľudí. Mladí ľudia budú zapojení predovšetkým do fázy:
- zmapovania príkladov dobrej praxe, ktoré sú v súlade s cieľmi,
 - zmapovania ľudí – nositeľov poznatkov a starých zručností,
 - realizácie rozhovorov/interview s kľúčovými ľuďmi – majúcimi poznatky.
- D) **široká verejnosť:** kolektívy európskych občanov ekomanažérov, ktoré sa stanú nezvratnými partnermi miestnej samosprávy v operáciách územného plánovania, ktoré budú organizovať občianske činnosti praktických intervencií pri prenose vedomostí a kompetencií.

Pokiaľ ide o mobilizáciu cieľových skupín, s pomocou miestneho partnerstva partner projektu identifikuje zúčastnené strany a mobilizuje ich osobným kontaktom. Mladí ľudia (v prvej fáze 12 osôb) budú mobilizovaní v spolupráci so službami zamestnanosti alebo združeniami mladých ľudí a neskôr budú niektorí z nich zapojení spolu s miestnymi aktérmi a verejnosťou do zmiešanej diskusnej skupiny (5-8 osôb).

Do etapy overovania v praxi medzigeneračného prenosu bude v každom partnerskom regióne zapojených 20 mladých ľudí a 5 nositeľov starých produktívnych zručností.

3. Ciele

Hlavným cieľom projektu "Ekomanagement" je medzigeneračný a celoeurópsky prenos poznatkov týkajúcich sa trvalo udržateľného rozvoja európskych vidieckych oblastí. Zameriava sa na občanov, pre ktorých je podpora kultúrneho a prírodného dedičstva prioritou. Cieľom je podporiť týchto občanov pri udržiavaní a rozvoji ich životného priestoru prostredníctvom lepšieho pochopenia minulých pravidiel v krajnotvorbe a zastavanom priestore. Na týchto územiach je nevyhnutné zmapovať "staré" zručnosti súvisiace s územným plánovaním skôr ako sa úplne vytratia a zabezpečiť medzigeneračný prenos.

Druhým cieľom je začlenenie mladých Európanov so sociálnymi a ekonomickými problémami, aby sa stali aktérmi v rozvoji tohto projektu a v dlhodobom horizonte aj veľvyslanci územného plánovania pre miestne komunity. Projekt je zameraný na skupinu mladých ľudí vo veku 18 až 25 rokov (ale nie výlučne len na túto vekovú skupinu), ktorých postavenie v spoločnosti je neisté a hrozí im sociálne alebo ekonomické vylúčenie. Môže ísť o mladých ľudí, ktorí predčasne ukončili školskú dochádzku a alebo sú bez kvalifikácie, mladých ľudí z vidieckeho prostredia, "problémovú mládež", pri ktorej je zvýšené riziko deviácie, marginalizácie, deficitu ... Medzigeneračný prenos tak v skutočnosti podporí nielen socializáciu nositeľov starých poznatkov, ale aj integráciu mladých učiacich sa ľudí.

Realizácia projektu na európskej úrovni umožňuje:

- výmenu osvedčených postupov v oblasti valorizácie krajiny a kultúrneho dedičstva, medzigeneračného prenosu zručností a vedomostí, mobilizácie občanov a spolupráce medzi miestnymi orgánmi a občanmi. Partnerstvo mapuje osvedčené postupy, ktoré sa navzájom dopĺňajú, ale sú izolované, a preto ich treba zmapovať, vzájomne si ich vymeniť, porovnať a overiť spôsob ich prenosu;
- zapojiť občanov do procesu európskych výmen (výmena a prijímanie obyvateľstva, objavovanie iných území), lepšie poznať iných a tak sa podieľať na budovaní európskeho občianstva, ktoré zmobilizuje a podporuje dobrovoľnícku činnosť občanov. Vytvorenie modelu medzigeneračného prenosu a občianskeho prenosu na európskej úrovni bude základom udržateľnosti prístupu;
- využívať výsledky experimentovania uskutočňované na európskej úrovni, najmä tie, ktoré sa týkajú valorizácie a získavania (neformálnych) zručností: pre seniorov pri poznávaní techník prenosu a sprostredkovania; pre mladých ľudí, aby pochopili dôležitosť plánovania svojho priestoru, aby získali potrebné techniky a aby sa tiež stali mediátormi mobilizujúcimi obyvateľov svojho územia, čím sa rozvíja ich prosociálne správanie a sociálne zručnosti.

To bude predstavovať dôležitú pridanú hodnotu pre "občanov ekomanážerov", ktorí by chceli túto skúsenosť využiť v procese profesijnej integrácie alebo získania istoty v hľadaní ďalšieho napredovania/vzdelávania.

4. Metodika medzigeneračného prenosu

Obyvatelia, ktorí tvorili územné usporiadanie priestoru v minulých desaťročiach boli zrastení so svojim priestorom/regiónom, ktorý im garantoval potravinovú sebestačnosť, čo bolo podmienené dodržiavaním určitých kolektívnych pravidiel týkajúcich sa usporiadania životného priestoru, ako súčasť trvalo udržateľného rozvoja. Dnes si uvedomujeme, že táto forma spravovania priestoru bola plne odôvodnená a na jednej strane nedávala podnet k opúšťaniu vidieckych oblastí a nadmernej urbanizácii poľnohospodárskej pôdy a rovnako umožňovala obmedziť prírodné riziká najmä v súvislosti s požiarimi a povodňami, čo by sa dalo zhrnúť ako plytvanie priestorom a agresia voči ekológii a zdravému rozumu. Dnes je dôležité uvedomiť si tieto chyby a upraviť pravidlá trvalo udržateľného rozvoja, ktorými sa riadili naši predkovia súčasným spôsobom intervencie.

Aby mohol byť medzigeneračný prenos poznatkov a starých zručností úspešný, treba zachovať určitý postup. Partneri projektu "Ekomanagement" navrhujú postup, ktorý je popísaný na nasledujúcich stranách.

4.1. Vytvorenie miestneho výboru expertov

Prvý krok spočíva v identifikovaní odborníkov, ktorí majú vedomosti o územnom plánovaní v regióne a aj o profesijnom/sociálnom začleňovaní mladých ľudí, ktorí majú problémy uplatniť sa na trhu práce. Miestna samospráva, mestské úrady, verejné/súkromné služby zamestnanosti, organizácie poskytujúce (profesijnú) orientáciu, vzdelávanie, univerzity, školy druhej šance, regionálne rozvojové agentúry, združenia mladých ľudí, národné parky (prírodné a biosféra), úrady životného prostredia, atď., by mali byť oslovení a z nich jeden zástupca by sa mal stať členom miestneho výboru expertov. Aby mohol výbor operatívne fungovať, mal by mať 3 až 6 členov.

Partner projektu osloví členov výboru expertov a pozve ich na prvé stretnutie, telefonicky alebo písomne. Cieľom prvého stretnutia je predstaviť projekt «Eko-manažment», jeho ciele, cieľové skupiny, činnosti, intelektuálne produkcie, úlohu výboru expertov v realizácii projektu.

Vzhľadom na to, že títo ľudia by mali poznať iniciatívy, ktoré sa už realizujú alebo sa ešte len pripravujú v otázke územného plánovania a/alebo renovácie kultúrneho dedičstva, práve členovia výboru expertov by mali stanoviť územie, na ktorom sa bude konať overovanie medzigeneračného prenosu poznatkov a zručností, ktoré pomaly zanikajú a tiež osoby, ktoré disponujú týmito poznatkami a zručnosťami (nositelia poznatkov a zručností). Miestny výbor expertov sa stretne toľkokrát koľko bude potrebné na identifikovanie aspoň 10 projektov a určitý počet nositeľov týchto poznatkov a zručností.

4.2. Vytvorenie skupiny mladých ľudí

Staré produktívne poznatky a zručnosti by sa mali preniesť na mladých občanov, ktorí majú problém so sociálnou a/alebo ekonomickou integráciou, v hlavnej vekovej skupine 18 až 25 rokov, ktorí majú o takéto poznatky záujem. V úzkej spolupráci s verejnými/súkromnými službami zamestnanosti, vzdelávacími organizáciami a službami profesijnej orientácie, združeniami mladých ľudí, identifikuje partner projektu najmenej 12 mladých ľudí, ktorí sa budú chcieť zapojiť do projektu a nadobudnúť kompetencie, ktoré sú ohrozené nenávratnou stratou.

8

4.3. Identifikovanie potrieb regiónu

Základom pre tento krok sú praktické údaje identifikované počas prieskumu príkladov dobrej praxe medzigeneračného prenosu starých poznatkov a zručností na mladú generáciu, ktorý sa konal vo všetkých partnerských krajinách v regiónoch (územiach určených miestnymi výbormi expertov.

V prvom rade treba identifikovať vedomosti/ produktívne zručnosti našich predkov, ktoré využívali v prospech ochrany, zriaďovania a valorizácie krajiny a kultúrneho dedičstva.

Medzigeneračný prenos bol skúmaný v 5 nasledujúcich činnostiach, ktoré boli identifikované ako základné etapy medzigeneračného prenosu:

- 1) inventúra a formalizovanie (písomné spracovanie) zručností
- 2) mobilizovanie cieľovej skupiny
- 3) zvýšenie povedomia alebo naučenie sa poznatkov a zručností
- 4) realizácia/reprodukcia naučených zručností
- 5) komunikácia/valorizácia skúsenosti u verejnosti.

Pri popise jednotlivých činností je potrebné brať do úvahy viaceré aspekty: prostriedky potrebné na realizáciu, hospodársky, sociálny, environmentálny a kultúrny dopad danej činnosti, inovatívny charakter činnosti a podmienky potrebné na úspešný medzigeneračný prenos.

Bolo by vhodné, hlavne pre fázu samohodnotenia disponovať definíciou každej činnosti, čo by mohlo pomôcť lepšiemu pochopeniu nedostatkov územia a identifikovaniu vedomosti/ produktívnych zručností, spôsobu ich prenosu ako aj zabezpečiť vyššiu efektívnosť jednotlivých etáp (činností).

Inventúra poznatkov/produktívnych zručností vyčerpávajúci zoznam poznatkov a zručností, ktoré boli v minulosti bežne zastúpené a často používané v regióne a tvorili základný prvok jeho kultúry a identity.

Prístup, ktorý sa vo všeobecnosti používa na inventarizáciu, spočíva v realizácii prieskumov a zbierania údajov v teréne, ktoré sú potrebné na formalizáciu zručností prostredníctvom

kladenia otázok nositeľom zručností. Tieto prieskumy vykonávajú dobrovoľníci v danom mieste a môžu byť robené pod dohľadom odborníkov na národnej úrovni. Výsledné poznatky sú spracované v podobe publikácií alebo interaktívnych digitálnych platforiem.

Formalizácia zručností je presná a štruktúrovaná formulácia podľa foriem potrebných vo vedeckej oblasti. Ide teda o podrobné popísanie zručností, vysvetlenie techník a postupov, odporúčaní a môžu sa pridať aj obrázky alebo náčrty.

Mobilizácia cieľového publika znamená činnosť uvedenia do pohybu (aktiváciu) osoby, člena, dobrovoľne alebo zásahom iných. Mobilizácia sa uskutočňuje buď individuálnym kontaktom, ústne "z počutia" alebo prostredníctvom verejných stretnutí, pričom sa využívajú všetky moderné komunikačné nástroje: webové stránky, bulletiny, letáky, sociálne siete, tlač, médiá, na konzultácie so širokým publikom.

Pri príležitosti stretnutí alebo verejných konzultácií sú zorganizované workshopy, prezentované štúdie, videá, výstavy fotografií, publikácie.

Zvýšenie povedomia znamená vzbudenie záujmu cieľovej skupiny o určitú tému/činnosť/zručnosť.

Kampaň na zvýšenie povedomia, tak ako aj učenie sa, sa skladá zo 4 etáp: informovanie, stanovenie projektu a cieľov, implementácia projektu, hodnotenie výsledkov a udržateľnosť.

Realizácia/implementácia znamená prenos zručnosti na cieľovú skupinu prostredníctvom organizovaného vzdelávania/činnosti. Vzdelávanie je prispôbené rôznorodosti projektov; cieľovej skupine; disponibilnému rozpočtu, implementačnému rámcu. V závislosti od veľkosti projektu sa využívajú rôzne formy vzdelávania.

Získané zručnosti je možné opätovne použiť na profesionálne a osobné účely.

Komunikácia je súbor interakcií s inými, ktoré prenášajú akékoľvek informácie. Je to teda otázka šírenia údajov, výsledkov akcie.

Valorizácia znamená udeliť (pripisovať) niekomu alebo niečomu väčšiu hodnotu.

Tieto dve akcie umožňujú šíriť výsledky iniciatív, projektov, podujatí a oceňovať ich účastníkov / aktérov.

4.3.1. Vytvorenie zmiešanej diskusnej skupiny

V záujme zapojenia čo najširšej skupiny ľudí do prijímania rozhodnutí týkajúcich sa územného plánovania bude v každom partnerskom regióne vytvorená zmiešaná diskusná skupina. Jej členmi budú zástupcovia miestneho výboru expertov, mladí ľudia so záujmom o medzigeneračný prenos poznatkov a angažovaní občania. Skupina by sa mala skladať zo 6 až 8 osôb.

Počas prvej diskusie predstaví projektový partner projekt «Ekomanagementt», jeho ciele, cieľové skupiny, aktivity, intelektuálne produkcie, rolu zmiešanej diskusnej skupiny v realizácii projektu. Partner projektu osloví členov výboru zmiešanej diskusnej skupiny telefonicky alebo písomne. Skupina prediskutuje svoj plán práce na prvom stretnutí.

Hlavným zámerom skupiny je určiť potreby regiónu v problematike medzigeneračného prenosu starých poznatkov a produktívnych zručností územného plánovania, teda možnosti renovácie a údržby kultúrneho a prírodného dedičstva, ako aj produktívnych zručností regiónu pre budúce generácie.

Zmiešaná diskusná skupina sa bude teda zúčastňovať stretnutí brainstormingu a samohodnotenia.

4.3.2. Metódy identifikácie potrieb

Potreby možno identifikovať rôznymi spôsobmi: rozhovormi, dotazníkmi (papier, on-line), pozorovaniami. V našom projekte sú odporúčané nasledovné metódy zisťovania potrieb:

4.3.2.1. Brainstorming

Brainstorming, nazývaný tiež mozgová búrka, je technológiou kreatívneho riešenia problémov pod vedením animátora. Ide konkrétne o neformálne stretnutia za účelom zhromaždenia myšlienok, ktoré môžu priniesť niečo nové v danej organizácii.

Základnou myšlienkou tejto metódy je zhromažďovanie mnohých a originálnych myšlienok. Dva základné princípy definujú brainstorming: neposudzovanie a čo najširšie vyhľadávanie.

Členovia zmiešanej diskusnej skupiny vyjadria svoje názory na medzigeneračný prenos produktívnych poznatkov a zručností, ktoré sú potrebné pre ich región: ako štepenie starých odrôd jablák, výroba bylinkovej medoviny, miešanie metakaolínovej malty, ručné klčovanie náletových drevín, ...

Animátor (projektový partner) zaznamenáva všetky ponúknuté myšlienky do hárku vytvoreného za týmto účelom (príloha 1).

Ak chcete zorganizovať stretnutia brainstormingu, odporúča sa pozvať účastníkov v dostatočnom časovom predstihu a krátko pred stretnutím si overiť účasť priamou komunikáciou. Skúsenosti partnerov poukazujú na obmedzenú disponibilitu ľudí, aj keď prvýkrát potvrdia svoju účasť

Odporúča sa pripraviť power pointovú prezentáciu projektu, ako aj vysvetlenie úlohy zmiešanej diskusnej skupiny, účel brainstormingu a potom zaznamenávať myšlienky prezentované účastníkmi stretnutia.

Niektorí partneri projektu uprednostnili zorganizovanie jedného stretnutia na brainstorming, iní viacero stretnutí (2-4), čo poskytlo dostatok času na bohaté výmeny informácií o starých produktívnych zručnostiach, ktoré pomaly vymierajú.

4.3.2.2. Samohodnotenie

V nasledovnej fáze sa preskúmajú príklady dobrej praxe navrhnuté projektovým partnerom a porovnajú sa s piatimi ideálnymi príkladmi dobrej praxe, ktoré sú výstupom intelektuálnej produkcie č. 1 (súbor nástrojov). Porovnanie umožní poukázať na priestor ako zlepšiť identifikované príklady dobrej praxe v regiónoch jednotlivých partnerov.

Rovnako ako pri brainstormingu je potrebná prezentácia na stimulovanie záujmu a pozornosti účastníkov stretnutí samohodnotenia.

Činnosť samohodnotenia spočíva v porovnaní hárkov príkladov dobrej praxe spracovaných projektovým partnerom s definíciami činností a vzorovými príkladmi dobrej praxe a potom v reflexii v čom môžu byť vzorové príklady dobrej praxe inovatívne pre región partnera a či v nich partner nájde svoju potrebu alebo nie.

Tento proces vyžaduje veľa času a hlbokú znalosť všetkých hárkov, čo nie je mysliteľné pre všetkých partnerov projektu.

Môže byť realizovaný aj iný postup, pokiaľ (hlavne) členovia miestneho výboru expertov už majú dobré znalosti o potrebách regiónu, opierajúc sa o stratégiu rozvoja danej krajiny alebo inventúru produktívnych zručností, ak sú tieto dokumenty k dispozícii. V opačnom prípade môže miestny výbor expertov a/alebo zmiešaná diskusná skupina použiť formulár na samohodnotenie (príloha 2), ktorý pomôže identifikovať potreby ich územia.

Pre využitie v rámci projektu budú potreby územia rozdelené do 5 častí: vedomosti a produktívne zručnosti, činnosti (vo väzbe na hárky príkladov dobrej praxe), najvhodnejšie metódy medzigeneračného prenosu, partnerstvá a Inovácie, ktoré nie sú prítomné na území a môžu zlepšiť proces medzigeneračného prenosu.

4.3.3. Potreby identifikované v regiónoch partnerov projektu

Partner	Vedomosti produktívne zručnosti	Činnosti	Pedagogická metóda	Partnerstvá/zdroje	Inovácie
Združenie Alpes de Lumière	Techniky suchého kameňa	Renovácie terás stavaných suchou technikou	Praktická výučba na mieste s odborníkom na murovanie terás suchou technikou	Filip Fargeot Mesto folcalquier	Prenos zručností, ktoré sa vytrácajú s cieľom ich ďalšieho prenosu
	Vytvorenie mramorovej štuky	Vytvorenie drobných predmetov technikou mramorovej štuky	Krátky film ako vytvoriť štuky zo sadry, pigmentu a lepidla zo zajačej kože. Táto metóda umožňuje vytvárať dekorácie, ktoré majú vzhľad mramoru. Zaručený efekt. Overenie	Pierre Caron, združenie GYP Art et Matière a mesto Folcalquier	Zručnosť, ktorá už takmer nejestvuje, hoci mnohé stavby potrebujú obnovu s využitím tejto techniky mramorovej štuky
	Parlotte – papote : recepty na báze prírodných alebo miestnych zdrojov	Interview so seniormi, ktorí poznajú bylinky a kulinárke tradície Provensálska	Výroba lacných jedál, kde je hlavným motívom variť hospodárne, v súlade s ročným obdobím (sezónou) a miestnymi produktmi. Návšteva výrobcu miestnych obilnín	Claudette massel, Združenie miestnych sprievodcov, mesto Vachères	Umožniť, aby aj najmladšia generácia spoznala v kontexte «slabého jedla» bohatstvo našej vegetácie, zeleniny alebo zabudnutých obilnín
EuroKoncept 21	Obnova historických/stredo	Interview s nositeľom zručností a	Metóda výučby na stavenisku	Združenie mladých ľudí	Zlepšenie efektívnosti mobilizácie mladých ľudí

	vekých kamenných stavieb	vzdelávanie dobrovoľníkov na stavenisku		Nositeľ zručnosti dobrovoľníci	prostredníctvom organizovania pridružených aktivít
	Výstavba/obnova drevených budov	Oboznámenie sa s technikou stavania drevodomov	Deň zvýšenia povedomia	Združenie mladých ľudí Nositeľ zručnosti dobrovoľníci	Zvýšenie povedomia na stavenisku
	Štepenie stromčekov	Interview s nositeľom zručností a vzdelávanie mladých ľudí	Občiansky víkend	Občania, mladí ľudia	Zapojenie verejnosti
	Včelárstvo	Interview s nositeľom zručností a vzdelávanie mladých ľudí	Občiansky víkend	Občania, mladí ľudia	Zapojenie verejnosti
	Liečivé bylinky	Workshop zoznámenia sa s liečivými bylinkami	Workshop na zvýšenie povedomia	Občania, mladí ľudia	Zapojenie verejnosti
Gatehouse Development Initiative	Stavanie múrikov suchou technikou	Interview s nositeľom zručností a vzdelávanie mladých ľudí	Deň zvýšenia povedomia a základy techník počas víkendu	Združenie Dry Stone Walling of Breat Britain, Rural Skills Group a Forestry Commission	Vzdelávanie mladých a medzigeneračný prenos
	Tradičné murárstvo	Interview s nositeľom zručností a vzdelávanie mladých ľudí		Luce Bay construction, ktorá renovuje pamätník Rutherford v Gatehouse	
	Tradičná miestna kuchyňa	Interview s nositeľom zručností a	Medzigeneračný prenos zručností	Drop-in centrum Nositeľ zručnosti	Motivácia mladých ľudí, v rodinách ktorých sa už nevaria

		vzdelávanie mladých ľudí	miestnych jedál v drop-in centre v Gatehouse a návšteva školy varenia		miestne jedlá
	Výroba syra	Interview a video o nositeľovi zručnosti a interview o predchádzajúcej histórii výroby			Oboznámenie sa s metódami výroby, ktoré už boli zabudnuté a dnes sa opäť ožívujú
	Zlepšenie a údržba prírodného dedičstva	Oboznámenie sa s lesom a medzigeneračná práca	Deň zvýšenia povedomia pre žiakov lesníckej školy	Tím dobrovoľníkov Forestry Commission National Scenic Area	Zapojenie učňov do medzigeneračnej práce v obci
Združenie obcí Celavu Prunelli	Stavanie múrikov suchou technikou	Zber svedectiev od nositeľov zručností	Metodika etnologického prieskumu Školenie ako natočiť video a ozvučenie videa	Stavenisko Alutu Campagnolu Združenie Fighjulài petri	Postavenie občana ako aktéra mapovania zručnosti Proces prenosu zručností vybavenia priestoru alebo produkcie a začlenenie školenia ako natočiť video
		Zvýšenie povedomia o zručnosti stavania suchou technikou	Víkend základných poznatkov o danej zručnosti (postavenie múrika suchou technikou)	Stavenisko Alutu Campagnolu Združenie Fighjulài petri Úrad životného prostredia Korziky Podnik Petre è Legne	Proces zvýšenia povedomia o zručnostiach územného plánovania alebo výroby, pre všetkých občanov, v spoločnosti, kde sú tradičné spôsoby prenosu poznatkov prerušené. Akcia je pre účastníkov bezplatná. Občan má pozíciu aktéra budovania priestoru

	Vytvorenie tradičnej drevenej brány s traverzami	Zber svedectiev od nositeľov zručností	Metodika etnologického prieskumu Školenie ako natočiť video a ozvučenie videa	Združenie Ocana Patrimoine Úrad životného prostredia Korziky Podnik Petre è Legne	Postavenie občana ako aktéra mapovania zručnosti Proces prenosu zručností vybavenia priestoru alebo produkcie a začlenenie školenia ako natočiť video
		Zvýšenie povedomia o vyrábaní drevených brán s traverzami	Víkend základných poznatkov o danej zručnosti (výroba drevených brán s traverzami)	Združenie Ocana Patrimoine Úrad životného prostredia Korziky Podnik Petre è Legne	Proces zvýšenia povedomia o zručnostiach územného plánovania alebo výroby, pre všetkých občanov, v spoločnosti, kde sú tradičné spôsoby prenosu poznatkov prerušené. Akcia je pre účastníkov bezplatná. Občan má pozíciu aktéra budovania priestoru
	Techniky štepenia jedlých gaštanov	Zber svedectiev od nositeľov zručností	Metodika etnologického prieskumu Skolenie ako natočiť video a ozvučenie videa	Združenie Ocana Patrimoine Úrad životného prostredia Korziky	Postavenie občana ako aktéra mapovania zručnosti Proces prenosu zručností vybavenia priestoru alebo produkcie a začlenenie školenia ako natočiť video
		Zvýšenie povedomia o štepení stromov	Deň zvýšenia povedomia o štepení stromov	Združenie Ocana Patrimoine Úrad životného prostredia Korziky	Proces zvýšenia povedomia o zručnostiach územného plánovania alebo výroby, pre všetkých občanov,

					<p>v spoločnosti, kde sú tradičné spôsoby prenosu poznatkov prerušené.</p> <p>Akcia je pre účastníkov bezplatná.</p> <p>Občan má pozíciu aktéra budovania priestoru</p>
Red2Red Consultores, S.L.	Výroba figúrok a predmetov z keramiky	Kompilácia svedectiev nositeľov poznatkov	Metodika etnologického výskumu. Za týmto účelom budú využité techniky zberu informácií a vizuálne pomôcky	Združenie Pokhara Centrum mladých Miguelturra	Proces prenosu vedomostí, riadenia alebo plánovania územia vrátane pričlenenej aktivity (etnologický prieskum)
		Zvýšenie povedomia o poznatkoch výroby figúrok a predmetov z keramiky	Metóda oboznámenia sa so zručnosťou (remeselná výroba figúrok a predmetov z keramiky)	Združenie Pokhara Centrum mladých Miguelturra	Proces kultúrneho prenosu na zachovanie našej tradície. Bezplatné školenie pre viacerých mladých ľudí počas popoludnia (aspoň 3x) o poznatkoch a zručnostiach výroby figúrok a predmetov z keramiky.
	Používanie konope (konopné paličkovanie)	Odovzdanie poznatkov o tradícií a pestovaní od ľudí, ktorí to ovládajú	Metóda etnologického prieskumu využívajúca ako hlavnú metódu participatívne pozorovanie	Združenie Pokhara Dom mládeže Manzanares Centrum seniorov Manzanares	Občan pôsobí ako hlavný aktér kompilácie zručností svojej komunity Exkluzívny proces prenosu kultúry a tradície Školenie o použití techník prieskumu

		Činnosť zvýšenia povedomia o poznatkoch ako využívať konope a predovšetkým ako pripraviť konopné vlákna	Metóda oboznámenia sa s poznatkami a zručnosťami vybraných starých techník	Združenie Pokhara Dom mládeže Manzanares Centrum seniorov Manzanares	Vzdelávací proces prenos zručností, ako aj vlastné spracovanie techniky Jeden deň bezplatného spolužitia účastníkov, kde sa vysvetlí využitie konope a tradičné spracovanie vlákien. Účastníci budú mať jedinečnú možnosť dozvedieť sa o tejto lokálnej zručnosti počas ich účasti na školení.
Techniky paličkovania		Zber informácií a svedectiev o starých tradičných technikách od nositeľov zručností	Využitie etnologickej metódy na naučenie sa ako poznať túto techniku	Združenie Pokhara Dom mládeže La Solana.	Účastníci budú zapojení do zberu informácií o starých technikách Proces poznania využitia a foriem spracovania paličkovanej čipky a jej využitia počas viacerých rokov prenosu.
		Zvýšenie povedomia o textilnej čipke, obzvlášť paličkovanej. Staré techniky používané v tradíciách kraja Kastília-La Mancha.	Metóda učenia sa počas viacerých popoludní (tri) vytvorenia paličkovanej čipky	Združenie Pokhara Dom mládeže La Solana.	Proces prenosu vedomostí o riadení, plánovaní regiónu v spoločnosti, kde tradície postupne zanikajú. Tri dni bezplatného vzdelávania pre záujemcov. Občania budú aktívnymi

					aktérmi medzigeneračného kultúrneho prenosu
Perifereiaki Enosi Dimon Ipirou	Techniky stavieb z kameňa	Anketa a rozhovory s dvoma bývalými murármi Deň otvorených dverí na stavenisku	Vzdelávacie stavenisko	ANEZ (zduženie pre rozvoj regiónu Zagori) Obecný úrad Zagori	Medzigeneračný prenos Zhodnotenie zabudnutých techník
	Techniky pracovania ovčej vlny	Seminár zvýšenia povedomia v rámci agroturizmu vyhľadávanie nositeľov zručností	Kurz tkania kobercov a Kurz využívania prírodných farieb	Zväz pastierov oviec v Epire Centrum 18 remesiel a Tkáčska škola Rizarios	Premena produktu ohrozujúceho životné prostredie na inovatívnu kreatívnu látku
	Poznanie bylín a ich využitie	Pedagogický program národného parku Nord Pinde Víkend oboznámenia sa s bylinkami	Oboznámenie sa s bylinkami na mieste ich rastu. Oboznámenie sa s dokumentmi v Botanickom múzeu v obci Koukoli Hry na oboznámenie sa s bylinkami a príprava produktov (čajov, likérov,...)	Národný park Nord Pinde Botanické múzeum v Koukoli	Možnosť rozvíjať nové aktivity pre trh práce a ochrana druhov prostredníctvom poznania regiónu
	Techniky miešania tradičnej malty	Rozhovory a demonštrácia techník nositeľom zručností	Pilotné odskúšanie na existujúcej stavbe (vzdelávacie stavenisko)	Komora stavebných inžinierov Epiru Škola architektúry pri Univerzite v Ioannine	Znovuoživenie takmer zabudnutej techniky a naplnenie aktuálnych potrieb. Bioklimatický prístup, recyklovanie prírodných zdrojov
	Filigranské techniky	Rozhovory a	Deň zvýšenia povedomia,	Centrum tradičných	Znovuzhodnotenie takmer

	v zlatníctve	demonštrácia techník nositeľom zručností	deň otvorených dverí	remesiel v ioannine Zlatnícke múzeum v Ioannine	zabudnutej techniky s možnosťou vytvorenia nových pracovných miest
--	---------------------	---	----------------------	---	--

4.4. Identifikovanie nositeľov starých poznatkov a zručností

Identifikovanie osôb ovládajúcich staré poznatky a zručnosti sa môže urobiť etnologickou anketou v teréne, kedy seniori «porozprávajú» o svojom spôsobe intervencie a o histórii regiónu. Partneri projektu, miestna samospráva a občania budú zapojení do tejto práce (kolektív občanov ekomanadžérov).

A/ Príprava ankety

Anketa bude zameraná na osobné skúsenosti existujúce v regiónoch, skúsenosti, ktoré sú garantom pravdy, pretože boli overené v praxi počas desaťročí.

B/ Realizácia ankety

Odporúča sa vykonať aspoň jednu anketu v teréne v každom partnerskom regióne. Do ankety budú v každom regióne zapojení 3 starší ľudia a 12 (mladých) občanov. Prieskum v teréne sa bude týkať troch veľkých okruhov:

- ústna anketa,
- pozorovania,
- a prepis (video sekvencie).

Zámerom tejto práce bude analyzovať čo sa v regióne realizovalo/konalo a čo si možno vziať ako poučenie a kritiku a obe zovšeobecniť.

Projektoví partneri využijú svoje siete na identifikáciu nositeľov vedomostí a zručností/technik: partneri týchto aktérov už poznajú (pretože už spolu dlhšie spolupracujú, sú uznávaní pre ich majstrovstvo,...) a/alebo partneri zmobilizujú medzičlánky – organizácie s ktorými pracujú a ktoré sú v kontakte s vyššie spomínanými aktérmi.

Cieľom tohto prieskumu nie je len zozbierať všetky poznatky a staré techniky, ale aj umožniť spoločne pracovať skupine starších ľudí – nositeľov poznatkov, (mladým) občanom – ktorí môžu nadobudnúť alebo rozvíjať (nové) kompetencie a miestnym organizáciám – spojovacím článkom v regiónoch.

Počas ankety vyplnia účastníci dotazníky spokojnosti: vyjadria úroveň svojej spokojnosti; odporúčania/návrhy na zlepšenie.

4.5. Výber miesta vzdelávania/činnosti

Skôr ako sa bude realizovať vzdelávanie/činnosť medzigeneračného prenosu, projektoví partneri si zvolia „podklad“ vzdelávania/činnosti, teda miesta, kde bude transfer poznatkov a zručností zabezpečený.

V závislosti od identifikovaných potrieb môže byť ako najvhodnejší „podklad“ vzdelávania/činnosti vybraná lokalita kultúrnej pamiatky, stavenisko, múzeum alebo aj učebňa.

Lokalita kultúrnej pamiatky je vhodná predovšetkým na transfer techník renovácie/rekonštrukcie (hrady, zámky, náučné chodníky, krížové cesty,...).

Stavenisko je vhodné na údržbu múrikov stavaných suchou technikou, studničiek, miest na pláchanie bielizne, obecných pecí na pečenie chleba, mlynov, miest na ručné mlátenie obilia,

Všetko čo sa týka štepenia stromov sa môže konať v sadoch, záhradách,

V múzeu sa môže organizovať výučba techník tkania, výroby šindľov, pletenia korbáčov,.....

Niektoré workshopy/dielne sa môžu konať aj v učebni, napríklad výroba košíkov z prútia, stáčanie medu, tradičné jedlá,

5. Hlavné pedagogické metódy medzigeneračného prenosu

(Mladí) občania sa môžu významne podieľať na kvalitatívnom zlepšení svojho prostredia a príťažlivosti územia tým, že sa zvýši ich povedomie o tradičných technikách. Prenos starých zručností na novú generáciu je možné vykonať viacerými pedagogickými metódami. Výber metódy závisí od pedagogických skúseností remeselníka/nositela zručností. Ak táto osoba nemá skúsenosti s vyučovaním svojich zručností, odporúča sa, aby sa jej predtým odovzdali základné pedagogické princípy vzdelávania dospelých.

5.1. Deň zvýšenia povedomia

Deň zvýšenia povedomia je "najľahšia" forma z hľadiska medzigeneračného prenosu. Ako hovorí jeho názov, ide o zvýšenie povedomia/citlivosti, a tým o zvýšenie úrovne informovanosti a záujmu verejnosti o uvedenú tému. Základom tejto metódy je teoretická prezentácia, demonštrácia zručnosti remeselníkom (seniorom) alebo odborníkom (mladším) remeselníkom, ktorý túto problematiku ovláda.

Cieľom tohto druhu činnosti je osloviť veľké množstvo cieľových skupín, občanov alebo špecifických skupín v závislosti od témy. Podujatie môže byť organizované v zasadačej miestnosti, konferenčnej miestnosti alebo v triede v závislosti od počtu pozvaných účastníkov. Pri veľkom množstve účastníkov sa podujatie vo všeobecnosti obmedzuje na prezentácie, videá, fotografie a prednášku.

Táto pedagogická metóda je vhodná na medzigeneračný prenos všetkých produktívnych zručností (kameň, suchý kameň, drevo, štepenie stromčekov, výroba medu, poľnohospodárstvo, miestna kuchyňa, čistenie brehov riek, tkanie, vyšívanie, výrobky z prútia, ...).

Na uvedenie tejto metódy výučby do praxe sú potrebné:

- ľudské zdroje (skúsení remeselníci – nositelia starých zručností, organizátori akcie, ...)
- vyučovacie metódy (všeobecne používané na objasnenie témy: videozáznamy, prezentácie, fotografie, analýzy, ...)
- materiálne zdroje (didaktický materiál, zasadacia miestnosť, ...)
- finančné prostriedky (na organizovanie podujatia, na odmeny pre prednášateľov, na prenájom miestnosti, pohostenie účastníkov, ...)

- priestor (zasadacia miestnosť)

Toto podujatie zvyčajne trvá celý deň od 9:00 do 17:00.

22

Deň zvýšenia povedomia je určený všetkým skupinám ako sú seniorov, mladí ľudia, občania vo všeobecnosti. Ak je počet účastníkov vysoký (viac ako 100 ľudí), títo nemôžu byť veľmi aktívni a ich úlohou je skôr prijímať informácie, diskutovať, klásť otázky, mať zvýšené povedomie o preberanej téme.

Ak cieľom podujatia je zvýšiť povedomie malej skupiny (10 až 15 účastníkov – žiakov z triedy/študentov alebo nezamestnaných napríklad), odporúča sa, aby im bola predvedená praktická demonštrácia a priamy kontakt so zručnosťou na mieste realizácie, napríklad na otvorenom priestranstve.

5.2. Občiansky víkend

Toto podujatie sa zvyčajne organizuje so zámerom podporiť stretnutie sa a diskusiu medzi generáciami, rôznymi cieľovými skupinami, aby sa zvýšilo povedomie, aktivovali sa a naučili sa niečo, čo považujeme za dôležité. Pre medzigeneračný prenos starých zručností je táto metóda najdostupnejšia, pretože v priebehu 2 - 2,5 dní je možné skutočne preniesť niektoré základné vedomosti a zručnosti alebo získať aspoň základné poznatky o zručnosti a učenie naplánovať po dobu viacerých víkendov.

V priebehu dvoch dní sa ľudia všetkých vekových skupín (aktívni alebo neaktívni) učia tradičné techniky v lokalite na otvorenom priestranstve. Účastníci, ktorí sú takto sensibilizovaní, dokážu reprodukovať najjednoduchšie techniky v kontexte osobnej potreby či pri práci v nejakom združení alebo sa stať informovanými občanmi schopnými podporovať kvalitatívnejší rozvoj svojho prostredia.

Metóda výučby je takmer úplne založená na praktických postupoch/praxi. Teoretickú časť vysvetlí počas krátkeho úvodu, v rozsahu maximálne jednej hodiny, odborný lektor/technik. Cieľom je predstaviť základné princípy týchto tradičných techník a ich významu pri priestorovom plánovaní. Školiteľmi sú odborníci v príslušnej technickej oblasti (učiteľ poľnohospodárskej školy pre štepovanie, krajinný architekt pre stavebné techniky).

Je to jednoznačne bezprecedentný proces zvyšovania povedomia o zručnostiach v plánovaní priestoru alebo produktívnych zručnostiach pre širokú verejnosť v spoločnosti, kde sú porušené tradičné spôsoby prenosu.

Tento proces prenosu je vhodný najmä pre techniky budovania lokality (stavebné techniky, techník údržby a riadenia sadov a iné rôzne techniky). Je to aktívna metóda učenia: účastníci sa učia tým, že vykonajú činnosti, prichádzajú do priameho kontaktu s predmetom zručnosti. Pri rozdielnej úrovni vedomostí účastníkov je možné zdieľanie poznatkov a skúseností.

Tento proces prenosu umožňuje praktické a konkrétne učenie sa, počas ktorého si účastníci odskúšajú a okamžite využívajú znalosti, ktoré im skúsený remeselník odovzdáva. Táto

23

metóda sa obzvlášť prispôsobená rôznorodým skupinám verejnosti a vzdialená od techník klasického (teoretického) učenia.

Prostriedky potrebné na uvedenie vyučovacej metódy do praxe:

Ľudské zdroje

Skúsený remeselník – nositeľ zručnosti.

Tento prednášajúci musí mať, okrem svojej odbornosti, nadanie pre technické zjednodušenie a pre vyučovanie (tieto vstupné znalosti treba overiť v prvom rade).

Napríklad, pri školení v stavebnej činnosti suchou technikou (výstavba oporných múrov) je potrebné ovládať nasledovné pedagogické sekvencie:

- 1- Demontáž a triedenie kameňov, výber materiálov.
- 2- Príprava podkladov - implementácia šablón (pojem ovocie)
- 3- Postavenie múru a drenážneho lôžka.
- 4- Uloženie vrchných kameňov.

Pedagogické zdroje

Zasadacia miestnosť (maximálne ½ dňa).

Papierové brožúry (so základnými technickými princípmi).

Vzdelávacie panely na mieste (výstavy)

Prípadne prostriedky na premietanie (diapozitívy alebo PPT)

Materiálne zdroje

Jedna alebo viacero intervenčných lokalít predom identifikovaných (so súhlasom majiteľa)

Prípadne preprava kameňa na stavenisko.

Individuálne ochranné pomôcky (rukavice, bezpečnostná obuv atď.), ktoré si prinesie účastník.

Kolektívne bezpečnostné vybavenie (príklad: signalizácia, pokiaľ ide o práce v lokalite blízko cesty).

Jedlo prinesené každým účastníkom.

Finančné zdroje

Finančné prostriedky: 4500 €

Avšak, náklady sa môžu líšiť v závislosti od charakteru staveniska (prinesenie potrebných materiálov alebo nie, atď.), od počtu účastníkov a toho, čo všetko zabezpečí organizátor akcie (napr. poskytnie jedlo).

Priestor

Zasadacia miestnosť vhodnej veľkosti pre danú skupinu.

Jedna alebo viacero lokalít práce, ktoré boli predtým identifikované (s povolením vlastníka) prístupné pre účastníkov, ale aj pre dodanie materiálov, ak je to potrebné.

Navrhované trvanie v hodinách

Jeden víkend, 16 hodín (vrátane 2 hodín teórie)

Občiansky víkend ako metóda výučby zručností je vhodný pre všetky cieľové skupiny, tak pre seniorov, ako aj pre mladých ľudí, pre občanov vo všeobecnosti. Odporúča sa neprekročiť 5 až 6 účastníkov v skupine, pretože nositeľ zručnosti musí sledovať/pozorovať a opravovať činnosť všetkých účastníkov. Pre mladých ľudí, ktorí majú záujem o naučenie sa zručnosti sa môžu organizovať viaceré občianske víkendy občanov, ak sa nemôžu zúčastniť staveniska dobrovoľníkov (iná metóda prenosu zručností).

Odporúčaný scenár tejto pedagogickej metódy

- 1- Definícia potrieb a očakávaní obyvateľstva (ktorý typ prenosu je najviac požadovaný?)
- 2- Vyhľadanie školiteľa (remeselník profesionál alebo jednoduchý nositeľ zručnosti).
- 3- Výber intervenčného miesta - riešenie logistických problémov (potreba zásobovania materiálom, malé vybavenie, poistenie účastníkov atď.).
- 4- Sekvencia komunikácie, mobilizácia cieľového publika.
- 5- Realizácia školenia

Odporúčania a návrhy

Bezplatné zariadenia sú hlavným prínosom, ktorý umožňuje účasť čo najprístupnejšiu (najmä pre znevýhodnených ľudí).

Možnosť podľa nápisov do formácie, ktorá spája účastníkov s cieľom zorganizovať združovanie v automobiloch.

Nezanedbávajte chvíle pohody (po úsilí, pohodlia!).

Vytvorte databázu účastníkov. Títo ľudia budú následne informovaní a zapojení do akcií rehabilitácie dedičstva, ktoré vykonávajú asociatívni aktéri v danej oblasti.

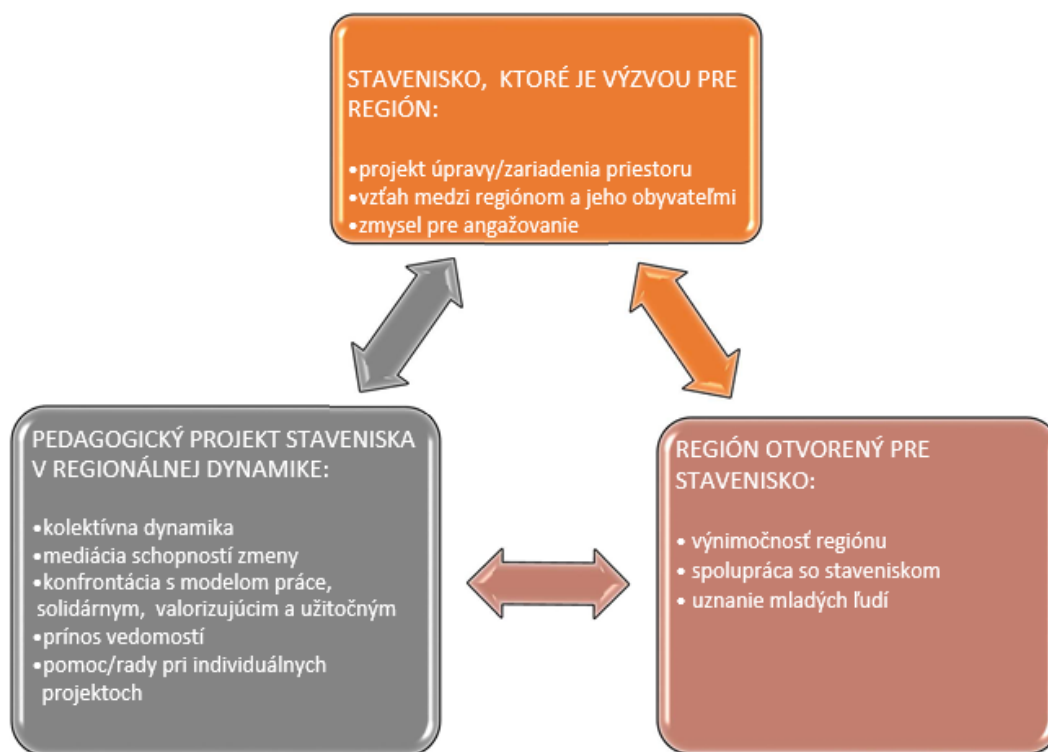
5.3. Stavenisko

Výučba na stavenisku je typicky francúzskou metódou, ktorá je v iných krajinách známa ako "učenie sa praxou", takže realizáciou úkonov sa učia základy zručností.

Výučba na stavenisku je aktívna a neformálna pedagogika, ktorá uvádza učiacich sa do skutočnej pracovnej situácie, prostredníctvom kolektívnej produkcie, všeobecného záujmu a v reakcii na potreby územia a jeho obyvateľov.

Stavenisko je kolektívna produkcia, vzdelávacia podpora a zároveň projekt sociálnej prospešnosti. Je to skutočne médium medzi skupinou ľudí, ktorí hľadajú pracovné uplatnenie, občianskou angažovanosťou alebo formáciou a produkciu všeobecného záujmu, ktorá je odpoveďou na potreby samosprávy, komunity a obyvateľstva. Je nástrojom územného rozvoja, atraktívnosti a sociálneho prepojenia. Nakoniec ide o prax ekonomického rozvoja, ktorá je vnútorne prepojená so zásadami sociálneho a solidárneho hospodárstva a ľudovým vzdelávaním!

Prostredníctvom svojej práce sú mladí ľudia uznávaní a oceňovaní. Objavujú svet práce a jeho ekonomickú realitu bez rizika, že budú vykorisťovaní alebo izolovaní: tvoria kolektívnu solidaritu! Stavenisko sa opiera o "projekt" a "územie".

Cieľom pobytu na stavenisku je umožniť mladým ľuďom zapojiť sa do procesu občianskej angažovanosti v kolektívnom projekte získanie špecifických technických poznatkov. Takýto pobyt umožní tiež oboznámiť sa s regiónom, jeho kultúrou a dedičstvom. Cieľom je podporiť stretnutia s inými (mladými) ľuďmi a podporiť kultúrne výmeny, zapojiť mladých ľudí do každodenného života skupiny, alternovať medzi mobilizáciou na mieste a rekreáciou.

Dobrovoľníci profitujú zo zručností špecializovaných animátorov v oblasti, v akej sa realizuje stavenisko.

Skupina 12 mladých dobrovoľníkov sa usadí v blízkosti lokality, ktorá má byť renovovaná. Počas dvoch alebo troch týždňov sú dopoludnia venované stavenisku a popoludnia oboznamovaniu sa s regiónom prostredníctvom aktivít (výlety, návštevy, pobyt v prírode, šport, atď.). Samospráva poskytuje ubytovňu a materiál potrebný pre stavenisko.

Organizácia zabezpečujúca dané stavenisko poskytuje odborných školiteľov na realizáciu staveniska a animáciu skupiny.

Podľa potrieb obce a objektu kultúrneho dedičstva, ktorý treba renovovať sa rozhodne o téme staveniska. Môže to byť veľmi rozmanité: miesta, kde sa v minulosti pralo/pláchala bielizeň, fontány, oporné múriky stavané suchou technikou, kamenná dlažba, hradby, atď. V závislosti od prác, ktoré sa majú robiť, sa mladí ľudia môžu oboznámiť s mnohými tradičnými technikami obnovy (omietka, strešné krytiny, tesárstvo, suchý kameň atď.). V každom prípade, vyučované techniky sú energeticky efektívne a umožňujú realizáciu prác, ktoré majú vydržať až niekoľko sto rokov. Použité materiály pochádzajú väčšinou z bio zdrojov (kameň, vápno, oker) a dokonca sa môžu donekonečna znovu používať, ako je kameň a omietka.

Prostriedky potrebné na uvedenie vyučovacej metódy do praxe:

Ľudské zdroje

- 1 projektový manažér, ktorý určuje, aká práca sa má vykonať, identifikuje potreby materiálov, životný priestor skupiny dobrovoľníkov
- 1 odborník – nositeľ zručnosti. Vyberá sa podľa druhu práce, ktorá sa má robiť (maliar, tesár, murár, atď.). Je vyškolený v otázke výučby a prenosu svojich zručností na skupinu mladých ľudí pochádzajúcich zo všetkých obzorov.
- 1 školiteľ, ktorý je schopný postarať sa o skupinu o oboznámiť ju s prostredím, v ktorom sa pracuje. Zaručuje súdržnosť skupiny a bezpečnosť mladých dobrovoľníkov.

Učebné materiály

- Mladí ľudia prinesú svoje kempingové vybavenie, ak je to potrebné
- priestor (stodola) pre skupinový život v prípade potreby (s kuchynskými predmetmi)
- Minibus, na prepravu na stavenisko a na oboznamovanie sa s krajom
- stavebné a bezpečnostné zariadenia

Finančné zdroje

Priemerná cena dobrovoľníckeho staveniska vrátane všetkých technických a vzdelávacích služieb je približne 25 000 EUR. Od každého účastníka sa požaduje približne 150 € a od obce približne 7000 €, (okrem tých vecí, ktoré dáva k dispozícii). Zvyšok je hradený z verejných zdrojov (štát, región, okres) ako súčasť regionálnej dohody, ktorá spája donorov na realizáciu dobrovoľníckych projektov.

Priestor

- Ubytovanie: ak má obec k dispozícii priestor, dá ho k dispozícii skupine dobrovoľníkov, včítane spŕch a kuchyne (prípadne aj zabezpečenia stravovania). Ak to nie je možné, skupina sa presunie do kempu v blízkosti staveniska.
- Stavenisko musí byť maximálne zabezpečené, aby sa predišlo rizikám nehody (lešenie, bezpečnostné bariéry, nápis atď.).

Navrhnutá dĺžka trvania: 6 dní zo 7 počas dvoch alebo troch týždňov, tj 96 alebo 144 hodín (vrátane aktivít zameraných na oboznámenie sa s regiónom)

Metóda je vhodná pre cieľovú skupinu od 15 rokov bez obmedzenia veku. Skupina by nemala prekročiť 12 ľudí.

27

Odporúčaný scenár implementácie vyučovacej metódy

Dobrovoľnícke staveniská sú prostriedkom výmeny, získania poznatkov a zručností. Je potrebné vytvoriť skupinovú dynamiku, aby každý účastník našiel svoje miesto v komunite, či už doma alebo na stavenisku. Úloha seniora je veľmi dôležitá v prvých dňoch, umožní to spustiť túto dynamiku.

Je možné využiť jednoduché animácie ako je lámanie ľadov alebo hry na zoznámenie sa s inými účastníkmi.

Čo sa týka každodenného života:

Pravidlá života dobrovoľníkov na stavenisku musia byť vysvetlené naraz všetkým účastníkom. Stravovanie budú zabezpečovať dvojice, ale dostatočne kolegiálnym spôsobom, aby sa nejedlo každý teň rovnaké jedlo.

Je to príležitosť vidieť, kto je leadrom a kto sa bude riadiť pokynmi. Je tu aj možnosť poskytnúť niekoľko rád ohľadne správneho stravovania, triedenia odpadov alebo iné rady. Rovnako je možné naplánovať služby umývania riadu, varenia, upratovania, atď.

Na stavenisku

Maximálne jedna hodina teórie bude venovaná oboznámeniu sa mladých ľudí s nástrojmi, materiálmi, zaužívanými pojmami/slovníkom, atď. Pomáha tiež prezentovať projekt a uistiť sa, že každý porozumel.

Potom prichádza prax, je to dôležitý okamih, kedy je potrebné dohliadať na mladého človeka, aby nadobudol sebadôveru. Veľmi rýchlo musí byť schopný sám seba hodnotiť: je moja práca správna, skontroloval som kontrolné body predtým, než som požiadal o pomoc atď.?

Sebahodnotenie sa vykonáva aj doma a na stavenisku. Používanie preukazu mládeže umožňuje mladým ľuďom ľahko sa ohodnotiť a odísť s osvedčením. Inak, stačí sa ho menej formálnym spôsobom opýtať, čo sa naučil na stavenisku a mimo neho.

Odporúčania a návrhy

- Účastníci sa musia aktívne zapájať do takej činnosti, ktorá sa od nich vyžaduje.
- Musia sa čo najskôr stať samostatnými. Pozor, samostatnosť neznamená vykonať sám všetky úlohy, ale byť schopný rýchlo realizovať najjednoduchšie úkony.
- Treba ich povzbudzovať, aj keď nie všetko je dobré, netreba ich zhadzovať/kritizovať, ale skôr im pomôcť alebo pracovať spolu s nimi; je nevyhnutné, aby každý účastník mohol vidieť napredovanie vlastnej práce, bez ohľadu na to, o akú úlohu ide.
- Pozor na bezpečnosť, účastníci môžu riskovať (nedostatok koncentrácie), existujú pravidlá a rady, ktoré musia povinne dodržiavať.
- Na ušiach nesmú mať slúchadlá, musia počúvať a vedieť, čo sa okolo nich deje.

28

Ďalšie užitočné informácie:

- zpisníky a šablóny sa musia byť pripravené pred príchodom dobrovoľníkov,
- kamene musia byť umiestnené na príchytkách a musia byť presne nastavené,
- nožnice musia byť naostrené.

5.4. Iné

Najtradičnejšou, ale možno aj najmenej atraktívnou metódou medzigeneračného učenia starých zručností ohrozených zánikom sú rekvalifikačné kurzy. Jedná sa predovšetkým o remeselnícke povolania. Služby zamestnanosti v rôznych krajinách organizujú rekvalifikačné kurzy a podľa potrieb regiónu môžu byť na zoznam vzdelávania zahrnuté aj staré poznatky.

Základom tejto metódy je striedanie sa teórie a praktických ukážok zručností nositeľom zručností/odborníkom v dielni, v učebni alebo vonku (na poli, v záhrade, na dvore, v prírode, ...), Po teoretickom vysvetlení učiaci sa vykonávajú/opakujú úkony, ktoré im predviedol nositeľ zručnosti. Majú k dispozícii nástroje a všetko potrebné vybavenie na vykonávanie manuálnej práce.

Táto náučná metóda je vhodná na medzigeneračný prenos všetkých produktívnych zručností (kameň, suchý kameň, drevo, štepenie, liečivých rastlín, medu, varenie, upratovanie, tkanie, vyšívanie, prútie ...).

Organizátor vzdelávania sa postará o všetko, aby vzdelávanie viedlo k dosiahnutiu dobrého výsledku.

6. Spôsoby intervencie nositeľov poznatkov

Tradičné remeslá a techniky sa po stáročia podieľajú na hospodárskom, sociálnom a miestnom rozvoji, poznačili pro-industriálnu spoločnosť a dnes predstavujú dôležité dedičstvo pre súčasnú spoločnosť. Súčasný vývoj ich však odsunul na okraj súčasných postupov a tieto profesie sú teraz na úpadku a na ceste k zabudnutiu.

Naším cieľom je zdôrazniť ich hodnotu a opätovne ich zaviesť do praxe ako postupy trvalo udržateľného rozvoja a ako nástroje na mobilizáciu aktívneho obyvateľstva a miestnych organizácií. Nositelia týchto techník a zručností sú dnes remeselníci - špecialisti, ktorí tieto zručnosti dodnes využívajú tradičným spôsobom.

Nasledujúci popis ponúka metodiku – návrh zabezpečenia transferu poznatkov a tradičných zručností v dnešnej realite, aby boli, po prvé, opätovne začlenené do súčasných funkčných postupov a po druhé, aby boli pretransformované do nových príležitostí práce pre ľudí, ktorí sa o ne zaujímajú (mladí ľudia).

Pred samotným zapojením nositeľa zručností do akcie treba určiť/overiť jeho profil, podniknúť ho, aby sa zapojil do projektu medzigeneračného prenosu, naučiť ho základy vzdelávania dospelých (v prípade, že nemá pedagogické zručnosti), pomôcť mu pripraviť a uskutočniť vzdelávanie/prenos zručnosti (príručky) a valorizovať túto činnosť prostredníctvom komunikácie/šírenia informácií.

1. Profil špecializovaného remeselníka

- Kto to je?
Remeselník s empirickými poznatkami, zvyčajne s obmedzeným formálnym vzdelaním a v pokročilom veku.
- Ako sa naučil svoje povolanie?
Svojmu remeslu sa vyučil ako učeň, rovnako ako iní remeselníci. Rozvíjal svoje schopnosti prostredníctvom pozorovania, praxe a tímovej práce.
- Ako boli jeho poznatky ovplyvnené novými technikami? Ako tieto nové techniky zjednodušili jeho povolanie?

2. Diskusia so špecializovaným remeselníkom a postup zvýšenia povedomia zamerané na:

- Vyzdvihnutie jeho povolania, jeho zručností a zdôraznenie dôležitosti zachovať a rozvíjať tieto techniky
- Jeho mobilizovanie, s cieľom zapojenia sa do procesu prenosu zručností na mladých ľudí prejavujúcich záujem o tieto zručnosti a ukázať mu prínos, ktorý on môže získať pre svoje povolanie.
- Posilnenie jeho sebavedomia a ocenenie jeho povolania a jeho zručností v primeranej miere.
- Jeho začlenenie do vytvorenej miestnej skupiny s inými remeselníkmi a do miestnych organizácií.

3. Vyškolenie odborného remeselníka

- Krátke školenie v oblasti vzdelávania dospelých (lektor pre lektorov) a v oblasti

- špecializácie na rôzne techniky s vedeckým pracovníkom
- Školenie zohľadňuje charakteristiky vzdelávania dospelých, a to:
 - 1- Všetci účastníci sú dospelí ľudia, v pokročilom štádiu učenia sa povolania (nie na začiatku tohto procesu)
 - 2 - Nesú si so sebou súbor skúseností a hodnôt
 - 3- Zúčastňujú sa vzdelávania s konkrétnym cieľom a konkrétnymi očakávaniami týkajúcimi sa procesu učenia
 - 4 - Už si vytvorili svoje vlastné modely vzdelávania a odbornej prípravy.
 - Vzdelávanie je založené na princípoch a metodike vzdelávania dospelých, podľa ktorých sa učitelia učia najmä aktívnym zapojením a nie klasickým vyučovaním teoretických vedomostí.
 - Vzdelávanie zahŕňa: 1-Rýchlu/krátku teoretickú prípravu, 2-Praktické školenie, 3 - Podporu dobrej integrácie do skupiny.
 - Teoretická príprava je krátka a ostatná výučba bude nepretržitá.

4. Príprava pilotného vzdelávania na základe aktívnej účasti špecializovaného remeselníka

Pilotné vzdelávanie bude súčasťou špecializovaného školenia, pretože umožní konkrétne prenesie poznatky, zručnosti a kompetencií remeselníkov špecialistov na zainteresovaných mladých ľudí a poskytne špecialistovi dôkaz o užitočnosti tohto prístupu.

Metóda "výučba na stavenisku" sa v tejto prípadovej štúdii odporúča zvlášť.

- Výber lokality pre pilotnú prípravu
- Výber práce, ktorú treba vykonať
- Nábor, výber učiacich sa
- Spracovanie vzdelávacieho programu

5. Realizácia vzdelávania učiacich sa

Trvanie pilotného výcviku sa môže líšiť v závislosti od špecializácie. Je však dôležité zamerať sa na praktickú prípravu v reálnych pracovných podmienkach.

6. Vzdelávacie príručky - odborné príručky

Počas vzdelávania budú vypracované vzdelávacie a odborné príručky a s obsahom vzdelávania, odbornými aplikáciami a preukázaním užitočnosti zručnosti pre región.

Účasť špecialistov predstavuje príležitosť na vedeckejší prístup k vyučovanej technike a umožňuje spájať empirické vedomosti so súčasným vývojom.

Vzdelávacie obsah môže v budúcnosti použiť akákoľvek organizácia alebo záujemca.

Preto navrhujeme:

- výbor špecialistov-koordinátorov programu za účasti remeselníkov, ktorí budú zodpovední za realizáciu príručiek
- vyhodnotenie čitateľmi (špecialisti, remeselníci, iní)

7. Komunikácia/Difúzia

- Organizovanie podujatí s cieľom prezentovať výsledky verejnosti. Budú sa konať na mieste "staveniska" a považuje sa za vhodné zapojiť do nich miestne organizácie, vzdelávacie organizácie, profesijné organizácie a obyvateľov územia.

- Publikácie, internet, sociálne siete, rozhlas a televízia.

7. Mobilizácia občanov

Otázka mobilizácie účastníkov je v činnosti medzigeneračného prenosu kľúčová/rozhodujúca. Koho pozvať? Ako prilákať ľudí? Ako podnieť záujem potenciálnych účastníkov a ako udržať túto túžbu a motiváciu? Aby úsilie organizátorov akcie viedlo k uspokojivému výsledku.

Cieľ mobilizácie mladých ľudí/obyvateľov/širokej verejnosti si vyžaduje namodelovať komunikačné nástroje.

Skúsenosti partnerov projektu dokazujú, že najlepším prostriedkom sú komunikačné kampane, ktoré môžu mať rôzne formy s cieľom riešiť rôznorodosť verejnosti.

Na oslovenie miestnych obyvateľov (miestni/regionálni občania) sú najvhodnejšími komunikačnými nástrojmi:

- vypeovanie plagátov v každej obci
- distribúcia letákov
- oznámenia v regionálnych tlačených denníkoch,
- komunikačná kampaň na webovej stránke organizátora akcie.

Výzva na vyjadrenie záujmu by sa mala spustiť aj na Facebookovej stránke na regionálnej úrovni, ktorá umožní zainteresovaným stranám zaregistrovať sa priamo na internete.

Sieť partnerov a miestnych (asociatívnych) aktérov môže byť mobilizovaná šírením informácií mailovou korešpondenciou.

Komunikačná kampaň pokrývajúca širšie ako regionálne územie vyžaduje použitie národných tlačových médií, rozhlas, národnú televíziu, ktorá si vyžaduje aj vyššie finančné zdroje.

Niektorí partneri organizujú originálne akcie zamerané na mobilizáciu verejnosti. Veľký úspech dosahujú tematické výstavy (napr. fotografie mostov), sprevádzané inými podujatiami, premietaním videí o kamenných mostoch a doplnené tradičnými piesňami a hudbou. Bola realizovaná aj jedna kampaň zameraná na identifikáciu osôb a miest,

tradičných/vojenských podujatí (vojakov a námorníkov z prvej svetovej vojny), dopravy (kone, motocykly, bicykle, staré automobily), šport, zvieratá (kone, kravy, ovce) z veľkej zbierky (viac ako 700) starých fotografií (viac ako 100 rokov starých) nafotených na sklenené platničky.

Ďalším spôsobom mobilizácie verejnosti sú workshopy, ktorých cieľom je poučiť ľudí v ťažkej ekonomickej situácii, že je možné uvariť vyvážené, lacné jedlá z miestnych surovín. Cieľom bolo umožniť ľuďom, ktorí len zriedka pripravujú tradičné recepty, aby doma varili a použili pritom obilniny, semená alebo strukoviny, ktoré bežne nepoužívajú pri varení.

Ani umenie nie je vylúčené ako prostriedok mobilizácie. Kultúrne festivaly (hudba, poézia, dráma, maľba) môžu tiež zvýšiť povedomie ľudí na rôzne témy ohrozených zručností a

kultúrneho dedičstva a tak stimulovať vyhľadávanie konkrétnych činností, kde sa dá dozvedieť/naučiť viac.

Jednou z metód zvýšenia povedomia o tradičných zručnostiach/mobilizácie občanov sú "tvorivé dielne". Ide o podujatia organizované v rôznych krajinách pod rôznymi názvami («úvod do tradičných zručností», «ulička starých remesiel», «z farmy do mesta», «dospelí deťom/mládeži» ...). Tieto akcie sú súčasťou iných udalostí, ako sú jarmoky, vianočné trhy, tematické veľtrhy, festivaly atď.

Nositelia starých zručností tu majú zriadené stánky so svojimi pracovnými nástrojmi, pracujú, vyrábajú produkty a okoloidúci/návštevníci sa môžu pristaviť, pozorovať ich, klásť otázky a skúsiť reprodukovať činnosť daného majstra.

Jedná sa o činnosti, ako je výroba keramiky, písťal, syra, maľovaných kraslíc, korbáčov, drobných dekoratívnych predmetov.

Je to atraktívne najmä pre deti a dospelých mladých, pretože výrobok im zostáva a môžu si otestovať svoju zručnosť pod dohľadom odborníka, bez toho, aby sa báli, že niečo pokazia.

Tento typ podujatia tiež umožňuje mobilizovať občanov, ktorí sú najviac motivovaní, naučiť sa staré produktívne zručnosti.

Pre efektívnu mobilizáciu sa odporúča použiť aspoň tri komunikačné nosiče prispôbené cieľovému publiku a každý z nich s niekoľkými opakovaniami (od 2 do 5).

8. Metódy a nástroje valorizácie neformálnych kompetencií

Neformálne vzdelávanie sa uskutočňuje v každodenných aktivitách týkajúcich sa práce, rodiny alebo voľného času. Nie je štruktúrované z hľadiska cieľov, času alebo zdrojov, pretože vo väčšine prípadov má neúmyselný charakter.

Takže cieľom činnosti nie je učenie, pretože nie je uznané udelením titulu alebo dokladu. Človek sa (neformálne) učí čítaním kníh, Príručiek, manuálov, časopisov, periodík, novín,

počúvaním rozhlasu, sledovaním televíznych relácií, surfovaním na internete, účasťou na konferenciách, počúvaním priateľov, pozorovaním na pracovisku, pracou dobrovoľníka v združení/organizácii.

V rámci projektu Eko-manažment budú mať účastníci (mladí ľudia) počas druhej etapy overovania v praxi možnosť na jednej strane získať a/alebo preukázať niektoré formálne zručnosti, staré techniky a na druhej strane neformálne zručnosti, najmä sociálne zručnosti (tiež nazývané "mäkké zručnosti"), a to:

- komunikácia,
- tímová práca,
- prijímanie rozhodnutí,
- riešenie problémov,
- plánovanie a organizácia,
- zručnosti súvisiace s novými technológiami,
- zvládanie viacerých úloh súčasne
- kritické myslenie,
- aktívne počúvanie,
- etika,
- kreativita
- sociálne a občianske zručnosti.

Pokiaľ ide o jeho validáciu, je ťažké vysvetliť a identifikovať získanie neformálnych vedomostí z dôvodu jeho neúmyselného aspektu a toho, že situácia nadobudnutia vedomostí nie je nevyhnutne "priaznivá" pre učenie sa. Preto validácia, ako aj prenos neformálnych zručností predstavujú dva náročné postupy.

Bežnými metódami používanými na identifikáciu neformálnych zručností, ktoré človek nadobudol, sú pozorovanie v rámci poľa činnosti/práce, rozhovor, test alebo skúška:

• Pozorovanie, definované ako získavanie dôkazov od kandidátov pri plnení ich úloh. Môže mať veľkú platnosť a umožňuje prístup k zručnosti, ktoré je ťažko zachytiť alebo odsúhlasiť inými prostriedkami. Okrem toho umožňuje súbežné posúdenie súborov zručností a platné meranie, ktoré je spravodlivé, pretože ľudia nie sú pred hodnotením vytrhnutí z ich bežného pracovného prostredia alebo vystavení dodatočnému stresu. Z dôvodov charakteristík, bezpečnosti, časových obmedzení a iných faktorov však nie je vždy možné: napríklad je

potrebné viac času, ak existuje viac ako jeden hodnotiteľ, alebo ak je založené na každodennej praxi, informácie získané na posúdenie osoby môžu byť kontextovo špecifické a nie zovšeobecniteľné.

- Simulácia, keď sa ľudia nachádzajú v situácii podobnej situácii v reálnom živote, aby mohli posúdiť svoje zručnosti. V niektorých prípadoch sa používa vtedy, keď nie je možné pozorovanie. Jeho využitie je však obmedzené niekoľkými aspektmi, najmä nákladmi, pretože zorganizovať simuláciu môže byť zložitejšie a drahšie ako iné metódy validácie; zvyčajne to vyžaduje zdĺhavé štúdie a analýzy práce na správnu prípravu simulácie. Simulácia môže vyriešiť niektoré problémy s pozorovaním vykonávaným počas práce, pretože umožňuje ľudí zaradiť do rôznych kontextov/okolností a tak zvýšiť platnosť hodnotenia. Spoľahlivosť a spravodlivosť tejto metódy sú všeobecne považované za vysoké.

- Rozhovor, testy a skúšky. Majú výhodu oboznámenia sa, spoločenské uznanie, platnosť a spoľahlivosť. Sú tiež lacné a rýchlo sa dajú zorganizovať v porovnaní s inými metódami a môžu byť priamejšie prepojené so vzdelávacími štandardmi ako iné nástroje. Môžu však byť zastrešujúce pre tých, ktorí majú negatívne skúsenosti s formálnym vzdelávaním alebo majú slabé verbálne/písomné schopnosti.

V rámci projektu Eko-manažment sa nositelia zručností/lektori/ľudia zabezpečujúci dohľad pri prenose zručností obmedzia len na pozorovanie.

Okrem toho, zručnosti (formálne i neformálne) sú všeobecne potvrdené písomným dokumentom, ktorý by mohol mať podobu jednoduchého osvedčenia preukazujúceho neformálne zručnosti osoby alebo podrobnejšie formu ako je navrhnutá v prílohe č. 3 v projekte Eko-manažment "Brožúra neformálnych zručností".

Nositel' zručností/lektor/dozor, po detekcii zručností u každého účastníka vzdelávania vyplní brožúrku kompetencií, ktorá bude po ukončení overovania udelená mladým ľuďom. Kompetencie uvedené v brožúre môžu byť prenesené do profesijnej činnosti alebo do dobrovoľníckej práce v združeniach.

Brožúrka neformálnych zručností bude použitá partnermi projektu ako nástroj ich validácie, bude preložená do jazyka partnerov, vyplnená lektorom a odovzdaná stážistom (mladým ľuďom).

9. Nástroje, ktoré treba použiť pri realizácii činnosti vzdelávania/činnostiach

Na internete sa dá získať viacero nástrojov na vytváranie videoklipov, to znamená, krátkych videosekvencií, ktoré rozvíjajú nejakú myšlienku, nápad alebo tému.

Môžu mať rôzne formy:

- a / video zachytené pomocou kamery: reportáže, svedectvá, konferencie,....
- b / diapozitívy obohatené o zvukový komentár,
- c / výučbové videá so zaznamenávanie činností odohrávajúcich sa na obrazovke,
- d / interaktívne videá doplnené o informácie, na ktoré je možné reagovať: doplnkové videá, obrázky, texty, podcasty, ...,
- e / nastavenie pohybu textov a statických záberov s animačnými efektmi: písanie textu, ručné kreslenie,

Ad a/ Reportáž je predovšetkým pohľad zameraný na predmet, názor vyslovený k nejakej otázke. Skôr než začneme natáčať reportáž, je dôležité určiť, čo chceme povedať, komu to chceme povedať, aký odkaz chceme odovzdať, o čom chceme, aby divák premýšľal, aké vedomosti mu chceme priniesť.

Aby naši mladí, zapojení do projektu mohli vytvoriť dobrú reportáž/svedectvo nositeľa zručností, musia si najskôr zvoliť typ reportáže:

- **Svedectvo:** je to opis udalosti, ktorý urobili tí, ktorí sa na nej zúčastnili alebo ktorí ju videli. Môže sa opierať aj o vyjadrenie názorov (napr. ľudí na ulici). Centrálnym prvkom tohto typu reportáže je *celkový názor svedkov*.
- **Opis skutočností** (alebo faktov): opisujú priebeh udalosti prostredníctvom rozhovorov so svedkami a s vysvetlením zo strany odborníkov (napr. odstraňovanie mastných škvŕn po nafte na pláži, kde je daný priestor na vyjadrenie dobrovoľníkom aj vedcom). Hlavným prvkom tohto typu reportáže je *história udalosti*.
- **Portréty:** reportáž o osobe alebo skupine osôb, ktorá popíše ich činnosť, ich názory, ich pocity ... Centrálnym prvkom tohto typu reportáže je *osoba alebo skupina osôb, s ktorou sa hovorí*.
- **Analýzy:** Ide o reportáže, ktoré majú poskytnúť vysvetlenie ilustrované obrazmi a rozhovormi o prebiehajúcej udalosti (napr. politická kampaň, v ktorej politik vysvetľuje niektorý bod svojho programu a odborník na danú tému sa kriticky vyjadruje k jeho uskutočniteľnosti). Centrálnym prvkom tohto typu reportáže je *intelektuálne uvažovanie*.
- **Vydania/publikácie:** tieto reportáže sú analýzami ilustrovanými na obrázku a v rozhovore, kde novinár poskytuje vyhlásenie o postoji a hodnotový úsudok na vysvetlenie udalosti (napr. opatrenia na vyhostenie osôb, ktoré nemajú povolenie na pobyt komentované opozičnou politickou stranou a rozhorčenými členmi združenia migrantov). Centrálnym prvkom tohto typu reportáže je *stanovisko vyjadrené novinárom prostredníctvom šírených názorov*

Dobrá reportáž, to sú , odpovede na nasledujúce otázky:

- KTO: S kým je vedený rozhovor, kto je účastníkom? => spomenúť oslovených ľudí
ČO: Čo rieši reportáž z hľadiska inscenovania?
KEDY: Kedy sa činnosť/akcia koná?
PREČO: Aký je samotný účel reportáže, nastolené otázky alebo výzvy? Očakávaný výstup?
AKO: Ako sa akcia organizovala? (Aké boli chýbajúce fakty?) Jej výsledky?

Tvorba audiovizuálnej produkcie pozostáva z troch fáz:

- príprava
- natáčanie
- postprodukcia

Prvá fáza spočíva v príprave nasledujúcich prvkov:

Obsah: Aký je váš príspevok? [prehľad vašej reportáže](#) Prehľad vašej reportáže. Otázky, ktoré sa budú klásť? Dokumentácia a budovanie zručností okolo subjektu Kto bude mať rozhovor?

Organizácia: aký je plán výroby? Kto robí schôdzky pre rozhovory (poskytnúť okno aspoň na jednu hodinu, aby bolo pohodlné)? Kto hlási o stretnutiach? Kto projekt spravuje? Kto spravuje licencie na pridelenie práv? Kto robí [produkčný scenár](#) ?

Právna otázka: Treba sa ešte pre natáčaním zaoberať otázkou ochrany práv osobnosti. Existuje aj otázka "filmového povolenia".

Dávajte tiež pozor na použitie hudby bez licenčných poplatkov alebo audiovizuálneho obsahu bez autorských práv. To je nevyhnutné, inak sa vaša zodpovednosť môže zapájať.

Ak je to potrebné, sledovanie: ak je to potrebné, neváhajte určiť miesta strelby, analyzovať technické obmedzenia (svetlá, okolitý hluk ...)

Technické pomôcky: treba zarezervovať nejaké technické pomôcky? Preverte, či sú batérie nabité. Či sú technické pomôcky funkčné a viete ako ich používať? Uistite sa, že máte dostatok pamäte alebo dostatok kaziet.

K natáčaniu je potrebné pripraviť:

Organizácia: technici nainštalujú technické pomôcky, zatiaľ čo sa novinár pripravuje s hosťom tím, že sa s ním stretne a prerokuje ako postupovať.

Snímanie: tesne pred spustením fotoaparátu skontrolujte, či sú telefóny vypnuté (vypnuté alebo tichom režime). Reportér sa zameriava na rozhovor. Kameraman pozerá na svoju obrazovku. Zvuk (ak je nasnímaný zo zvuku) pozorne počúva. Sme v audiovizuálnom sektore, takže musíme priniesť dobrú zvukovú signalizáciu (pozor na hluk/šum) a vizuálny vnem (venujte pozornosť svetlu a vizuálnej kvalite toho, čo vstúpi do poľa). Premýšľať, či nafilmované bude aj zábavné sledovať.

Po natáčaní: uveďte presný názov a funkciu osoby pri titulkoch dávajte pozor na pravopis) a meno členov tímu (pre koncové kredity).

Tip: Skenujte po každom natáčaní a po každom snímaní skontrolujte kvalitu obrázkov.

Predovšetkým sa vyhýbajte skenovaniu všetkého na konci, pretože vo fotoaparáte potrebujete len obyčajný filter, aby ste všetko urobili.

Postprodukcia

Zostava slúži na:

- Zvoľte a usporiadajte plány. Toto je kľúčový krok, pretože toto je krok, ktorý buduje a dáva zmysel celku.
- Dressing (titul, logo, hudba, koncové kredity, ...)
- Kalibrácia (vyváženie farieb, jas): predpokladať, že predovšetkým pri natáčaní sa minimalizuje postprodukčná práca v tomto bode.
- Miešanie zvuku: dôležitý krok finalizácie pre pohodlie pri počúvaní
- 0 až 6 dB: rezervná oblasť
- 6 až 12 dB: hlas
- 23 dB: atmosféra
- Kódovanie (pre vysielanie na webe): Buďte opatrní, aby ste si zachovali pôvodné video v natívnom súbore (export vo vysokej kvalite) (poskytnite zálohu) aj vtedy, keď je video online (môžu sa vyskytnúť problémy s Youtubom).

Takisto je potrebné rozhodnúť ako bude reportáž šírená/vysielaná.

Ad b / Videosekvencia sa zvyčajne tvorí v pomocou 4 krokov:

- Formulujte predmet a cieľ videosekvencie
- Skript obsahu
- Napíšte zvukový text
- Uložte text

Proces začína výberom predmetu. Pre 2 minútovú videosekvenciu musí byť predmet veľmi presný. Pravidlo, ktoré si treba pamätať: 1 sekvencia = 1 nápad. Toto je krátka prezentácia alebo vysvetlenie. Ak chcete tento predmet dokončiť, odporúčame vám napísať cieľ na získanie formulára: Po konzultácii s týmto videom budete môcť (predstaviť kamene,).

Ak chcete skriptovať obsah, odporúča sa použiť softvérovú prezentáciu na vytvorenie Je to viac vizuálne a potom môžeme premýšľať o umiestnení textov a obrázkov (prezentácia power point, usporiadanie textov a obrázky).

Tretím krokom je napísať text, ktorý budeme nahrávať do zvuku. Toto je autorský hlas človeka (v našom prípade jedného z mladých ľudí), ktorý vyrába tobolku. Odporúča sa pripraviť si tabuľku s tromi stĺpcami:

Obsah	čas	Vizuál

Každý riadok zodpovedá textu, ktorý sa má vysloviť ku každému obrázku. V druhom stĺpci je potrebné zaznamenať trvanie každej pripomienky. To vám umožňuje kontrolovať trvanie scén, pretože voľné nástroje na vytváranie videosekvencií majú trvanie scén obmedzené na 20 sekúnd. Pri videu v rozsahu 2 minút musíte pripraviť text s asi 300 slovami. Text musíte čítať nahlas niekoľkokrát, aby ste opravili slová a frázy, ktoré sa nezdarujú dostatočne prirodzené. Pri registrácii musí byť hlas dôkladne spokojný so slovami a štýlom.

Pre nahrávanie môžete použiť nástroj ako Audacity, ktorý vám umožní generovať súbor vo formáte mp.3. Nahrávanie by malo byť čo najprirodzenejšie, s prerušením a rétorikou dialógu. Celý text musíte uložiť v jednom súbore. A práca je hotová.

Viac informácií nájdete na stránke: <https://www.youtube.com/watch?v=BDLV6PXgLPw>

Ďalšou možnosťou produkcie video sekvencie je nástroj s názvom Powtoon (francúzsky tutoriál). Powtoon existuje v niekoľkých verziách, bezplatná verzia je na: <https://www.powtoon.com>.

Bezplatná verzia má niekoľko obmedzení: dĺžka trvania je kratšia ako 5 minút, obmedzené je aj množstvo voľnej hudby a dostupný štýl šablóny.

Ak sa chcete pripojiť, musíte kliknúť na prihlasovacie tlačidlo a môžete sa prihlásiť pomocou svojho účtu Google, Facebook alebo LinkedIn v prihlásení a vytvoriť si účet. Na ovládacom paneli musíte kliknúť na tlačidlo Vytvoriť nové video a môžete vytvoriť video buď z existujúceho modelu alebo si vytvoriť vlastné video.

Ak si vyberiete vytvorenie z existujúceho modelu, jeden klik na model, na editáciu a objaví sa vysvetlenie, ako postupovať. Musíte sa poradiť. Presúvate sa z jednej snímky, posúvate sa na druhú, zakaždým tam je pozadie, ktoré možno zmeniť a znaky. Na záver musíte kliknúť na export a existuje niekoľko možností exportu videa - buď vo forme trasy na vlastnom súbore.

Ďalšia verzia <https://www.youtube.com/watch?v=wHRbolO7dQw>

Bolo by lepšie, keby naši mladí ľudia urobili svoje Powtoon video. Takže najprv si musíte pripraviť snímky, ktoré chcete použiť a potom ich previesť na video sekvencie.

Ďalší nástroj, ktorý je k dispozícii aj na internete, umožňuje vytvárať vzdelávacie videá <https://www.moovly.com>

Tento nástroj vám umožňuje vytvárať interaktívne prezentácie v priebehu niekoľkých minút. Musíte sa zaregistrovať, prejdete na webovú stránku moovly.com. Potom vyberieme bezplatnú verziu nástroja a klikneme na položku PRIHLÁSIŤ, potom na nový projekt vytvoríme video. Je potrebné vložiť názov a opis do daných kolóniek. Pokračujte a vyberte typ animovaného obsahu, ktorý chcete vytvoriť. Existujú tri možnosti: animované video, prezentácia alebo propagačný banner.

Keď kliknete na možnosť animovaného videa, otvorí sa okno úprav. Vľavo je galéria navrhnutých obrázkov. Môžete tiež integrovať svoje vlastné obrázky, zvuky. K dispozícii je viac ako 700 obrázkov. Niektoré majú integrovanú animáciu. Ak chcete pridať obrázok,

jednoducho urobte preklzávanie na plátnach. Odtiaľ môžete posunúť obrázok, zmeniť jeho veľkosť a otočiť ho. animácia obrázka sa aktivuje kliknutím na spin (otočením vo francúzštine). Čas animácie sa dá zmeniť.

Ak chcete pridať text, kliknite na abecedu T napravo.

<https://www.youtube.com/watch?v=ZiISQgBs3hY>

Ad c / minimálna obrazovka rekordéry sú nástroje, aby sa vyjadril naživo rôzne študijné materiály (PowerPoint, cez, SlideShare, atď.), Alebo aby počítačových cvičenie. Bude investovať do dobrého mikrofónu a pravdepodobne dobrej zvukovej karty, ktorá zabezpečí kvalitu nahrávok. Sú nielen veľmi účinné, ale umožňujú vám zvážiť aj vytváranie videí len za niekoľko minút.

39

- [ShowMe](#) (bezplatná iPad aplikácia)
- [Explain Everything](#) (iPad aplikácia, 2,99 \$)
- [Screenr](#) (Web aplikácia, dĺžka maximálne 5 minút)
- [Screen-o-matic](#) (Web aplikácia, dĺžka maximálne 15 minút)
- [Camstudio](#) (voľný a bezplatný softvér, Windows)
- [RecordMyDesktop](#) (voľný a bezplatný softvér Linux, aj vrátane distribúcie Ubuntu)
- [VLC Media Player](#) ((voľný a bezplatný softvér, Windows)
- [Camtasia](#) (komerčný softvér Mac a PC)
- [Jing](#) (bezplatný softvér pre Mac a PC): videá limitované na 5 minút.

Ad d / Interaktívne videá sú perfektné, keď už máte videoklip, ktorý chcete obohatiť interaktívnymi prvkami.

Môžete uľahčiť diferencované učenie pridaním detailných informácií, ako sú obrázky, tabuľky, text a odkazy, s ktorými divák môže pri sledovaní videa interagovať.

Zahrňte hádanky, ktoré študenti dokážu vyriešiť v ľubovoľnom bode videa pridaním otázok vo funkcii Multichoice, vyplnením prázdnych priestorov, pretiahnutím otázok a pokračovaním.

Kompletný postup je možné nájsť na: <https://h5p.org/tutorial-interactive-video>

Ad e/ Videá však nie sú jediným médiom na vytváranie animácií. K dispozícii sú aj ďalšie jednoduché nástroje:

- Tradičná aplikácia PowerPoint umožňuje vytvárať veľmi presvedčivé animované prezentácie len niekoľkými kliknutiami.
- Treba poznamenať, že SlideShare ponúka podobné funkcie, pričom vám umožňuje ukladať vaše prezentácie na internete a zverejňovať ich.
- Prezi umožňuje vytvárať prezentácie, ktoré integrujú obrázky, zvukové, obrazové a logické spojenia medzi všetkými týmito prvkami.

Prílohy :

Príloha 1

Príloha 2

Príloha 3

Príloha 2

Projekt Eko-manažment:

Hárok samohodnotenia

Názov projektového partnera			
Dátum stretnutia			
	Región disponuje	Región nedisponuje	Potreba regiónu ÁNO/NIE
Produktívne zručnosti			
Výstavba/obnova stavieb z kameňa (suchého)			
Výstavba/obnova stavieb z dreva			
Chov včiel			
Štepenie stromčekov			
Pastierstvo			
Liečivé bylinky			
Miestna kuchyňa			
Ochrana prírody			
Výroba drevených nástrojov			
Činnosti			
Objasnenie poznatkov			
Inventúra			
Mobilizácia			
Zvýšenie povedomia			
Učenie sa			
(Re)produkcia			
Komunikácia			
Pedagogické metódy			
Deň zvýšenia povedomia			
Občiansky víkend			
Stavenisko			
Kreatívne dielne			
Re/kvalifikácia			
Partnerstvá/zdroje			
Inovácie			

Projekt Erasmus+ Strategické partnerstvá vo vzdelávaní dospelých

Eko-manažment: poznatky včerajška, zručnosti zajtrajška

42

Brožúrka neformálnych kompetencií overených v rámci 2. fázy overenia v praxi v projekte Eko- manažment

Vydaná **dňa** v

Tento projekt bol financovaný s podporou Európskej Komisie.
Táto publikácia reprezentuje výlučne názor autora a Komisia nezodpovedá za akékoľvek použitie
informácií obsiahnutých v tejto publikácii.

Projekt č. 2017-1-FR01-KA204-037222

V rámci projektu Eko-manažment preukázal/a **pán/pani/slečna PRIEZVISKO/krstné meno účastníka** nižšie uvedené neformálne kompetencie. Tieto kompetencie môžu byť prenesené do profesijnej činnosti, nakoľko sú vyhľadávané podnikmi na trhu práce:

1- Všeobecné informácie	
Organizácia, ktorá organizovala medzigeneračný prenos v projekte Eko-manažment	Názov/adresa/č.t./e-mail/internetová stránka /pečiatka Meno hodnotiteľa
Systém validácie <i>Každá neformálna kompetencia uvedená v tejto brožúrke bola preukázaná a hodnotiteľ označí v brožúrke kompetencie nadobudnuté/preukázané počas fázy overovania v praxi.</i>	Nadobudnuté/preukázané kompetencie označí hodnotiteľ

43

2- Spôsob vydania brožúrky	
Popis absolvovaného vzdelávania/činnosti	
Počet absolvovaných stretnutí	
Celkový počet hodín vzdelávania	

3- Neformálne kompetencie nadobudnuté/preukázané počas medzigeneračného prenosu v projekte Eko-manažment
<ul style="list-style-type: none"> • Komunikácia, • Tímová práca, • Prijímanie rozhodnutí, • Riešenie problémov, • Plánovanie a organizácia, • Kompetencie spojené s modernými technológiami, • Polyfunkčnosť, • Kritické myslenie, • Aktívne načúvanie, • Etika, • Kreativita, • Sociálne a občianske zručnosti.

4- Prvky preberaných kompetencií

Táto brožúrka sociálnych kompetencií preukázaných v rámci medzigeneračného prenosu organizovaného v rámci projektu Eko-managment, sa týka nižšie uvedených kompetencií:

- **Komunikácia:** schopnosť vstúpiť do vzťahu s inými ľuďmi, odovzdať odkaz a pritom sa prispôbiť svojmu partnerovi v rozhovore a okolnostiam.
 - **Tímová práca:** byť schopný konať, spolupracovať a kooperovať s inými v záujme dosahovania spoločných cieľov.
 - **Prijímanie rozhodnutí:** schopnosť prijímať logické a zdokumentované rozhodnutia v vo vhodnom čase a na základe analýzy a predbežných poznámok.
 - **Riešenie problémov:** schopnosť zistiť príčiny problémov, nájsť riešenia a vybrať správne riešenie spomedzi viacerých možností, pričom treba dohliadnuť na to, aby prijaté rozhodnutie bolo realizované včas a efektívne.
 - **Plánovanie a organizácia:** schopnosť vytvoriť plány a programy, ktoré pokryjú kľúčové body zodpovedného vedenia, čo zahŕňa organizáciu zdrojov v priestore a čase a príležitosti.
- Kompetencie spojené s modernými technológiami:** schopnosť používať informačné a komunikačné technológie na komunikáciu, získanie informácií, vytváranie materiálov (napríklad tvorba videosekvencií, ktoré budú testované v 2. fáze overovania v praxi).
- **Polyfunkčnosť:** schopnosť realizovať viacero úloh súčasne, aj keď nie sú obdobného charakteru, s požadovanou kvalitou.
 - **Kritické myslenie:** schopnosť vyjadrovať a porozumieť koncepciám, myšlienkam a filozofiám, ktoré sa týkajú a môžu obohatiť činnosť, odbornú alebo technickú prax osoby.
 - **Aktívne načúvanie:** schopnosť počúvať ostatných ľudí s pozornosťou a rešpektom, venovať mu čas a prijímať postoj úplnej otvorenosti.
 - **Etika:** schopnosť a ochota vykonávať činnosť (prácu) v súlade so zásadami a etickými hodnotami, ktorými sa riadi činnosť, povolanie alebo pozícia.
 - **Kreativita:** schopnosť vytvárať nové prístupy a tvorivé reakcie na situácie, ktoré si to vyžadujú v kontexte situácie alebo práce.
 - **Sociálne a občianske zručnosti:** schopnosť chápať spoločenskú realitu, v ktorej žijeme, spolupracovať, spolunažívať a vykonávať demokratické občianstvo v pluralitnej spoločnosti a snaha prispieť k jej zlepšeniu.

Komunikácia

Je schopný/á porozumieť iným a nechať porozumieť sebe

- Dokáže odkódovať odkazy	
- Dokáže sa vyjadrovať zrozumiteľným spôsobom	
- Dokáže sa prezentovať/predstaviť	

Tímová práca

Má schopnosť pracovať v skupine:

- Aktívne prispieva k skupinovej práci	
- Dodržiava čas/pracovnú dobu, tempo práce	
- Realizuje činnosti a uvedomuje si ich dopad na skupinu	
- Berie do úvahy rôzne názory/pohľady na vec.	

45

Prijímanie rozhodnutí

Má schopnosť prijímať rozhodnutia na základe racionálnej analýzy možností a alternatív:

- Prijíma rozhodnutia vhodným spôsobom	
- Prijíma vhodne dokumentované rozhodnutia (berúc do úvahy viacero premenných a dôležité údaje)	
- Pozitívne odpovedá na požiadavky rozhodnutí	
- Dokáže správne dokumentovať prvky na podporu svojich rozhodnutí	
- Prijíma rozhodnutia, ktoré dodajú pridanú hodnotu situácii/práci.	

Riešenie problémov

Má schopnosť riešiť rôzne výzvy, ktoré vznikajú v jeho procese:

- Dokáže čeliť situáciám alebo problémom	
- Dokáže vytvoriť logický a racionálny prístup v zložitých a ťažkých situáciách	
- Dokáže správne odhaliť hlboké príčiny problémov a nie ich symptómy.	
- Ponúkne vhodné a efektívne riešenia ako čeliť problémom.	

Plánovanie a organizácia

Má schopnosť vytvoriť plány/programy berúc do úvahy zapojené zdroje:

- Vie, ako plánovať a organizovať svoju prácu/úlohy bez toho, aby boli vynechané dôležité kontrolné body	
- Plánuje a organizuje podľa stanoveného štandardu	
- Vie sa efektívne zapojiť do plánovania a organizovania svojich úloh/práce, pričom kladie dôraz na primerané využitie zdrojov.	

Kompetencie spojené s modernými technológiami

Má schopnosť využívať informačné a komunikačné technológie:

- Komunikuje pomocou telefónu, e-mailu, SMS	
- Vie sa zorientovať na internetovej stránke	
- Vie pracovať s odkazovačom	
- Vie vytvoriť Power Pointovú Prezentáciu	
- Vie nahráť audio ukážku a obraz vo forme videosekvencie	
- Vie zahrnúť animáciu do videa	
- Vie editovať videosekvenciu.	

46

Polyfunkčnosť

Má schopnosť efektívne realizovať viaceré úlohy v požadovanej kvalite:

- Dokáže realizovať rôzne, navzájom sa líšiace úlohy	
- Dokáže realizovať rôzne úlohy, pričom spĺňa kvalitu stanovenú pre každú úlohu	
- Dokáže s istotou uplatniť rôzne metódy a procesy	
- Má pozitívny postoj a dostatok času na realizáciu úloh	
- Je pripravený/á na zmenu rutiny.	

Kritické myslenie

Je schopný/á vyjadriť a porozumieť koncepciám, myšlienkam a filozofiám, ktoré sa týkajú jeho činnosti:

- Dokáže uvažovať o koncepciách.	
- Vie preukázať kritiku, ktorá sa odráža v jasných vyjadreniach	
- Môže prispieť svojimi konceptmi k podpore teórie	
- Vie poskytnúť zaujímavé prístupy svojich myšlienok	
- Vie vytvoriť teoretické korelácie a preniesť ich do technickej alebo operatívnej praxe.	

Aktívne načúvanie

Je schopný/á iných pozorne počúvať, s rešpektom a s úplnou otvorenosťou:

- Dokáže si nájsť čas na vypočutie iných ľudí	
- Dokáže nechať hovoriť druhého človeka a preruší ho len keď je to vhodné	
- Vie vytvoriť priestor na komunikáciu s inými ľuďmi, pričom partnerovi v rozhovore venuje primeranú pozornosť	
- Venuje pozornosť/vedomuje si pocity človeka, ktorého počúva.	

Etika

Je schopný/á vykonávať úlohu/činnosť pričom dodržiava primerané etické princípy/hodnoty:

- Koná v súlade s morálnymi princípmi a hodnotami, pričom dodržiava pokyny pri svojej práci/činnosti
- Dodržiava pokyny, dobré zvyky a hodnoty a morálne princípy v súlade s ľuďmi, ktorí ho obklopujú
- Dokáže vyhľadať rady a pomoc, pokiaľ sa nachádza v situácii, keď sú princípy/hodnoty v protiklade s požiadavkami činnosti/úloh.

Kreativita

Je schopný/á tvoriť nové nápady a postupy:

- Dokáže ponúknuť nové myšlienky, ktoré narúšajú zabehané schémy
- Dokáže viac menej stále generovať nové spôsoby riešenia problémov
- Vie ponúknuť nové metódy alebo procedúry a zbaviť sa predchádzajúcich schém
- Vie identifikovať jednoduché ale funkčnejšie prostriedky na zlepšenie realizácie úloh/činností.

Sociálne a občianske zručnosti

Je schopný uplatniť sa v spoločnosti prostredníctvom spolupráce, spolužitia a vykonávaním demokratického občianstva:

- Uvedomuje si existenciu viacerých perspektív, na základe ktorých je možné analyzovať realitu
- Dokáže sa postaviť na miesto iného človeka a pochopiť jeho pohľad na vec, aj keď sa líši od jeho vlastného
- Zvláda sociálne zručnosti a vie ako riešiť konflikty konštruktívnym spôsobom
- Chápe a vie uviesť do praxe hodnoty demokratickej spoločnosti: demokraciu, slobodu, rovnosť, solidaritu, spoluzodpovednosť, účasť a občianstvo
- Uplatňuje dialóg a rokovania s cieľom dosiahnuť dohodu ako spôsob riešenia konfliktov.